

විගණන සාකඡි

පරිච්ඡේදයේ හැඳින්වීම

මෙම පරිච්ඡේදය විගණන සාකඡිවල ප්‍රධාන අංශ / වැදගත් අංශ ආවරණය කරයි. මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳව විගණකවරයාට මතයක් ගොඩනැගීමට විගණන සාකඡි අවශ්‍ය වේ. විඛේදන විවේචන සාකඡි ප්‍රමාණවත් හා යෝග්‍ය විය යුතු ය. විගණන සාකඡි ලබා ගැනීම සඳහා සිදු කරන විවිධ වර්ගයේ විගණන ක්‍රියා පටිපාටි පිළිබඳව ද අපි මෙම පරිච්ඡේදයේ සාකඡි කරමු. තවද, විගණන සාකඡි සම්බන්ධව මෙම පරිච්ඡේදයේ පහත සඳහන අංශ ද ආවරණය කෙරේ.

- බාහිර තහවුරු කිරීම්
- විශ්ලේෂණාත්මක ක්‍රියාපටිපාටි
- විගණන නියැදීම
- සම්බන්ධිත පාර්ශ්ව
- පසු සිදුවීම්
- අඛණ්ඩ පැවැත්ම
- ලිඛිත නියෝජනයන්

විෂය නිර්දේශයේ ධර තැබීම - 15% කි.

 > අධ්‍යයනය ප්‍රතිඵල

මෙම පරිච්ඡේදය අධ්‍යයනය කිරීමෙන් අනතුරුව පහත හැකියාවන් ඔබ සතු විය යුතුය:
☼ විගණන සාක්ෂි නිර්වචනය කිරීම සහ විගණන සාක්ෂිවල ප්‍රමාණවත් සහ යෝග්‍ය බව පැහැදිලි කිරීම
☼ විගණන සාක්ෂි ලබා ගැනීමේ දී භාවිතා කරන පටිපාටි විමසීම
☼ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා අයිතම තෝරා ගැනීමේ ක්‍රම පැහැදිලි කිරීම
☼ සම්බන්ධිත පාර්ශ්ව ගනුදෙනුවලට සම්බන්ධ අවදානම් තක්සේරු කිරීම
☼ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනයේ දී අඛණ්ඩ පැවැත්ම උපකල්පනය භාවිතා කිරීම විමසීම

Audit Evidences

6.1 විගණන සාක්ෂි (SLAuS 500)

විගණකවරයාගේ මතයට පදනම් කර ගැනීම සඳහා සාධාරණ නිගමනවලට එළඹීම සඳහා ප්‍රමාණවත් යෝග්‍ය විගණන සාක්ෂි ලබා ගැනීමට විගණකවරයාට හැකිවන පරිදි විගණන ක්‍රියාපටිපාටි සැලසුම් කිරීම හා ක්‍රියාත්මක කිරීම ඉහත සඳහන් කරන ලද ප්‍රමිතයේ අරමුණ වේ.

6.1.1 අර්ථ දැක්වීම

විගණන සාක්ෂි යනු විගණකගේ මතයට පදනම් වූ නිගමනවලට එළඹීමේ දී විගණක විසින් භාවිතා කරන සියලු තොරතුරු ය. විගණන සාක්ෂිවලට මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට පාදක වූ ගිණුම් වාර්තාවල අඩංගු තොරතුරු සහ තෙවන පාර්ශ්වයන්ගෙන් ලබාගත් තහවුරු කිරීම් වැනි විගණකවරුන් විසින් රැස් කරන ලද තොරතුරු ද ඇතුළත් වේ.

විගණකගේ මතයට සහ වාර්තාවට සහය දැක්වීමට විගණන සාක්ෂි අවශ්‍ය වේ. එය සම්පූර්ණ ස්වභාවයක් ගන්නා අතර මූලික වශයෙන් විගණන කාලය තුළ සිදු කරන විගණන ක්‍රියාපටිපාටිවලින් ලබා ගනී. කෙසේ වෙතත්, පෙර විගණන හෝ සේවාදායකයින්ගේ පිළිගැනීම සහ අඛණ්ඩතාව සඳහා සමාගමේ තත්ව පාලන ක්‍රියා පටිපාටි වැනි වෙනත් ප්‍රභවයන්ගේ ලබාගත් තොරතුරු ද එයට ඇතුළත් විය හැකි ය. ආයතනය තුළ සහ ඉන් පිටත ඇති වෙනත් ප්‍රභවයන්ට අමතරව, ආයතනයේ ගිණුම් වාර්තා විගණන සාක්ෂි සඳහා වැදගත් ප්‍රභවයකි. එසේම, විගණන සාක්ෂි ලෙස භාවිතා කළ හැකි තොරතුරු කළමනාකරණයේ විශේෂඥයෙකුගේ කාර්යය භාවිතා කර සකස් කර තිබිය හැකි ය.

6.1.2 විගණන සාක්ෂිවල ප්‍රමාණවත්භාවය සහ යෝග්‍යතාවය

ප්‍රමාණවත් යෝග්‍ය විගණන සාක්ෂි ලබා ගැනීම සඳහා විගණක විසින් තත්වයන්ට ගැලපෙන විගණන ක්‍රියාපටිපාටි සැලසුම් කොට ක්‍රියාත්මක කළ යුතු ය.

ප්‍රමාණවත් බව - විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණයට අදාළ මිනුමයි. අවශ්‍ය විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණයට ප්‍රමාණාත්මක අවප්‍රකාශන අවදානම සහ විවෘත විගණන සාක්ෂිවල ගුණාත්මකභාවය බලපායි.

යෝග්‍යතාවය - විගණන සාක්ෂිවල ගුණාත්මකභාවයට අදාළ මිනුමයි. එනම්, විගණකගේ මතය පදනම් කරගත් නිගමනවලට සහාය ලබා දීමේ දී එහි අදාළත්වය සහ විශ්වසනීයත්වය.

විගණන සාක්ෂිවල ප්‍රමාණවත් භාවය සහ යෝග්‍යතාවය එකිනෙකට සම්බන්ධ වේ. ප්‍රමාණවත් බව යනු තක්සේරු කරන ලද අවප්‍රකාශන අවදානම් මත පදනම්ව අවශ්‍ය විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණය යි. මෙයින් ගම්‍ය වන්නේ, තක්සේරු කරන ලද අවදානම් වැඩිවන තරමට විගණන සාක්ෂි අවශ්‍ය වනු ඇති අතර විවෘත විගණන සාක්ෂිවල ගුණාත්මකභාවය ඉහළ යනවිට අවශ්‍යවන විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණය අඩු විය යුතු බවයි. කෙසේ වෙතත්, වැඩි විගණන සාක්ෂි ලබා ගැනීමෙන්, එහි දුර්වල ගුණාත්මක භාවය ඉවත් කළ නොහැකි ය.

යෝග්‍යතාවය සාක්ෂිවල ගුණාත්මකභාවය හෝ විශ්වසනීයත්වය හා සම්බන්ධ වේ. එයට අනුව සාක්ෂි,

- අදාළ විය යුතු ය - මෙම සංකල්පය විගණන ක්‍රියාපටිපාටියේ අරමුණ හා සුදුසු අවස්ථාවල දී සලකා බලනු ලබන සැලසුම සමග තාර්කික සම්බන්ධතාවය සමග කටයුතු කරයි.
- විශ්වසනීය විය යුතු ය - මෙයට සාක්ෂිවල මූලාශ්‍රය හා ස්වභාවය බලපායි.

විගණන සාක්ෂි රැස් කිරීම පිළිබඳ බැලීමේ දී පහත සඳහන් නිර්ණායකයන් වැදගත් වේ.

- ආයතනයේ පිටත ස්වාධීන ප්‍රභවයන්ගෙන් විගණන සාක්ෂි ලබා ගන්නා විට එය වඩාත් විශ්වාසදායක ය.
- ආයතනය විසින් පනවනු ලබන අභ්‍යන්තර පාලනයන් ඵලදායී වනවිට අභ්‍යන්තරව ජනනය වන විගණන සාක්ෂි වඩාත් විශ්වාසදායක ය.
- විගණක විසින් සෘජුව ම ලබාගත් විගණන සාක්ෂි වඩාත් විශ්වාසදායක ය.
- වාචික ස්වරූපයෙන් ලබාගත් ඒවාට සාපේක්ෂව කඩදාසි, ඉලෙක්ට්‍රොනික හෝ වෙනත් මාධ්‍යයකින් ලබා ගන්නා ලේඛනගත සාක්ෂි වඩාත් විශ්වාසදායක ය.
- මුල් ලේඛන, ඡායාපිටපත් හෝ ෆැක්ස්වලට වඩා විශ්වාසදායක ය.

උදා: විගණක විසින් ණයගැතියන්ගේ පැවැත්මට අදාළ විගණන සාක්ෂි රැස්කරගෙන ඇතැයි සිතමු. ණයගැතියාගෙන් ලිඛිතව ලබා ගන්නේ නම් සාක්ෂි වඩාත් අදාළ සහ විශ්වාසදායක යැයි අපට හිතමනස කළ හැකි ය. එම සාක්ෂි කළමනාකරණය හරහා ලබා ගන්නේ නම් අඩු විශ්වාසදායක විය හැකි ය.

6.1.3 විගණන සාක්ෂිවල ප්‍රභවයන්

ගිණුම් වාර්තා පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන ක්‍රියාපටිපාටි සිදු කිරීමෙන් සමහර විගණන සාක්ෂි ලබාගත හැකි ය. නිදසුනක් වශයෙන්, මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය විශ්ලේෂණය කිරීම සහ සමාලෝචනය කිරීම මගින් ගිණුම් වාර්තා අභ්‍යන්තරව ඒකාකාරී හා මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට එකඟ ද යන්න විගණකට තීරණය කළ හැකි ය. තවද, ගිණුම් වාර්තා, රැස්වීම් වාර්තා හෝ කළමනාකරණ නියෝජනයන් වැනි අභ්‍යන්තරව ජනනය වන විගණන සාක්ෂි විගණක විසින් ලබා ගත හැකි ය. විගණන සාක්ෂි ලෙස විගණක විසින් භාවිතා කළ හැකි ආයතනයේ ස්වාධීන මූලාශ්‍රවලින් ලැබෙන තොරතුරුවලට තෙවන පාර්ශ්වයන්ගේ තහවුරු කිරීම්, විශ්ලේකයින්ගේ වාර්තා සහ තරගකරුවන් පිළිබඳ සංසන්දනාත්මක දත්ත (මිනුම් සලකුණු දත්ත) ඇතුළත් විය හැකි ය.

6.1.4 විගණන සාක්ෂි ලබා ගැනීම සඳහා විගණන ක්‍රියාපටිපාටි

විගණකගේ මතයට පදනම් කර ගැනීම සඳහා සාධාරණ නිගමනවලට ඵලදායී සඳහා අවශ්‍ය විගණන සාක්ෂි රැස්කර ගැනීමට ප්‍රධාන වශයෙන් පහත සඳහන් විගණන ක්‍රියාපටිපාටි සිදු කරයි.

- අවදානම් තක්සේරු කිරීමේ ක්‍රියාපටිපාටි
- වැඩිදුර විගණන ක්‍රියාපටිපාටි, මෙයට අඩංගු වන්නේ,
 - පාලන පරීක්ෂණ
 - විස්තරාත්මක පරීක්ෂා කිරීම සහ තහවුරු විශ්ලේෂණාත්මක ක්‍රියාපටිපාටි ඇතුළුව තහවුරු පරීක්ෂණ

සැලසුම් මට්ටමින් ප්‍රමාණාත්මක අවප්‍රකාශයන් වැළැක්වීම හෝ අනාවරණය කර ගැනීම සහ නිවැරදි කිරීම සඳහා පාලනයේ මෙහෙයුම් ඵලදායීතාවය පිළිබඳ විගණන සාක්ෂි ලබා ගැනීම සඳහා පාලන පරීක්ෂණ සිදු කරනු ලැබේ. තහවුරු ක්‍රියාපටිපාටි යනු සැලසුම් මට්ටමින් ප්‍රමාණාත්මක අවප්‍රකාශයන් හඳුනා ගැනීම සඳහා සිදු කරන විගණන ක්‍රියාපටිපාටි ය. ප්‍රමාණාත්මක ගනුදෙනු, ගිණුම් ශේෂයන් සහ අනාවරණය කිරීම් සඳහා තහවුරු පරීක්ෂා සෑම විටම සිදු කළ යුතු ය.

6.1.4.1 විගණන ක්‍රියාපටිපාටි වර්ග

විගණන සාක්ෂි ලබා ගැනීම සඳහා විගණන ක්‍රියාපටිපාටිවලට ඇතුළත් වන්නේ,

- විමසීම
- නිරීක්ෂණය
- පරීක්ෂා කිරීම
- නැවත ඉටු කිරීම
- නැවත ගණනය කිරීම
- බාහිර තහවුරු කිරීම් / සනාථන කැඳවීම
- විශ්ලේෂණාත්මක ක්‍රියාපටිපාටි

ඉහත ක්‍රියාපටිපාටීන් එකක් හෝ කිහිපයක් භාවිතා කරමින් විගණක විසින් විගණන සාක්ෂි ලබා ගනී.

විගණන ක්‍රියාපටිපාටිය	පැහැදිලි කිරීම	උදාහරණ
පරීක්ෂා කිරීම	පරීක්ෂාවට ඇතුළත් වන්නේ අභ්‍යන්තර හෝ බාහිර, කඩදාසි ස්වරූපයෙන්, විද්‍යුත් ස්වරූපයෙන් හෝ වෙනත් මාධ්‍යයකින් හෝ වත්කමක් භෞතිකව පරීක්ෂා කිරීම ය. ස්පෘෂ්‍ය වත්කම් පරීක්ෂා කිරීම ඔවුන්ගේ පැවැත්මට අදාළව විශ්වාසදායක විගණන සාක්ෂි සැපයිය හැකි නමුත් අවශ්‍යයෙන් ම ආයතනයේ අයිතිවාසිකම් සහ බැඳීම් හෝ වත්කම් අගය කිරීම ගැන නොවේ.	<ul style="list-style-type: none"> ● බැංකු ප්‍රකාශයක් පරීක්ෂා කිරීමෙන් බැංකු සැසඳුමෙහි දක්වා ඇති බැංකු ශේෂය සනාථ වන අතර එමගින් මූල්‍ය ප්‍රකාශන සඳහා මුදල් අගය තහවුරු වේ. ● නියමයන් සහ ආපසු ගෙවීමේ විස්තර තහවුරු කිරීම සඳහා ණය ගිවිසුමක් පරීක්ෂා කිරීම ● නිවැරදි පාරිභෝගිකයාට ඉන්වොයිස් කර ඇති බව සහ නිවැරදි අගයන් ගිණුම් පොත්වලට ගෙන තිබේ ද යන්න සහතික කර ගැනීම සඳහා විකුණුම් ඉන්වොයිස් පරීක්ෂා කිරීම ● ව්‍යාපාරික සංවිධානයකට අයත් ඉඩමක හිමිකම් ඔප්පුව පරීක්ෂා කිරීම
නිරීක්ෂණය	නිරීක්ෂණයන්ට සමන්විත වන්නේ අන් අය විසින් කරනු ලබන ක්‍රියාවලියක් හෝ ක්‍රියාපටිපාටියක් දෙස බලාසිටීමයි. නිරීක්ෂණය මගින් ක්‍රියාවලියක හෝ ක්‍රියාපටිපාටියක ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳ විගණන සාක්ෂි සපයන නමුත් එය නිරීක්ෂණය සිදු වන වේලාවට පමණක් සීමාවන අතර නිරීක්ෂණය කිරීමේ ක්‍රියාව, ක්‍රියාවලිය හෝ ක්‍රියාපටිපාටිය සිදු කරන ආකාරය කෙරෙහි බලපායි.	<ul style="list-style-type: none"> ● භෞතික තොග සතඤාපනයක් නිරීක්ෂණය කිරීම ● පාලනයන් ඵලදායී ලෙස යොදා ඇත්දැ තීරණය කිරීම සඳහා ආයතනයක අභ්‍යන්තර පාලන පද්ධතිය නිරීක්ෂණය කිරීම

<p>බාහිර තහවුරු කිරීම</p>	<p>බාහිර තහවුරු කිරීමක් විගණක විසින් තෙවන පාර්ශ්වයකින් (සනාථ කරන පාර්ශ්වයෙන්) ලිඛිත ආකාරයෙන් හෝ විද්‍යුත් හෝ වෙනත් මාධ්‍යයකින් විගණකවරයාට ලිඛිත ප්‍රතිචාරයක් ලෙස ලබාගත් විගණන සාක්ෂි නිරූපණය කරයි. ඇතැම් ගිණුම් ශේෂයන් හා ඒවායේ සංරචකයන් හා සම්බන්ධ සඳහුම් තහවුරු කිරීමේ දී බාහිර තහවුරු කිරීමේ ක්‍රියාපටිපාටි නිතරම අදාළ වේ. මේවා ස්වාධීන බාහිර ප්‍රභවයන්ගෙන් වන බැවින් මේවා බෙහෙවින් විශ්වාසදායී වේ.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ණයගැතියන් / ණයහිමියන්ගේ තහවුරු කිරීම • ජංගම ගිණුම් ශේෂ, ආයෝජන සහ ණය සඳහා බැංකු තහවුරු කිරීම් • තෙවන පාර්ශ්වයන් සතුව ඇති තොග සඳහා තහවුරු කිරීම • හිඟ උපදේශකයින්ගෙන් තහවුරු කිරීම්
<p>නැවත ගණනය කිරීම</p>	<p>නැවත ගණනය කිරීම සමන්විත වන්නේ ලේඛන හෝ වාර්තාවල ගණිතමය නිරවද්‍යතාවය පරීක්ෂා කිරීමෙනි. නැවත ගණනය කිරීම අතින් හෝ විද්‍යුත් වශයෙන් සිදු කළ හැකි ය.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • පොලී ගෙවීම් ගණනය කිරීම • තොග අගය කිරීම • ක්ෂය වීම ගණනය කිරීම • පොලී ආදායම නැවත ගණනය කිරීම
<p>නැවත ඉටුකිරීම</p>	<p>නැවත ඉටුකිරීම යනු විගණකවරයාගේ අභ්‍යන්තර පාලනයේ කොටසක් ලෙස මුලින් සිදු කරන ලද ක්‍රියා පටිපාටියන් හෝ පාලනයන් ස්වාධීනව ක්‍රියාත්මක කිරීම යි.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • බැංකු සැසඳුම් නැවත පිළියෙල කිරීම • සැපයුම්කරුගේ ප්‍රකාශ සමග තනි සැපයුම්කරුගේ ශේෂයන් අතර සැසඳුම් නැවත පිළියෙල කිරීම • පාලන ලෙජර ගිණුම සමග ණයගතැයන්ගේ උප ලෙජර ගිණුම් සැසඳුම
<p>විමසීම</p>	<p>විමසීම සමන්විත වන්නේ ආයතනය තුළ හෝ ආයතනයෙන් පිටත මූල්‍ය හා මූල්‍ය නොවන දැනුමැති පුද්ගලයින්ගේ තොරතුරු විමසීමයි. වෙනත් විගණන ක්‍රියාපටිපාටිවලට අමතරව විගණනය පුරාම විමසීම් පුළුල් ලෙස භාවිතා වේ. විධිමත් ලිඛිත විමසීම්වල සිට අවිධිමත් වාචික විමසීම් දක්වා විමසීම් විය හැකිය. විමසීම් සඳහා ප්‍රතිචාර ඇගයීම විමර්ශන ක්‍රියාවලියේ අනිවාර්ය අංගයකි.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • හිඟවිත විගණන සඳහුමකට අදාළ විධිමත් ලිඛිත ප්‍රශ්න සහ අවිධිමත් ප්‍රශ්න සඳහා ප්‍රතිචාර ලබා ගැනීම ඇතුළත් වේ.
<p>විශ්ලේෂණාත්මක ක්‍රියාපටිපාටි</p>	<p>විශ්ලේෂණාත්මක ක්‍රියාපටිපාටි සමන්විත වන්නේ මූල්‍ය හා මූල්‍ය නොවන දත්ත අතර පිළිගත හැකි සම්බන්ධතා විශ්ලේෂණය කිරීම තුළින් මූල්‍ය තොරතුරු ඇගයීමයි. විශ්ලේෂණාත්මක ක්‍රියාපටිපාටීන් වෙනත් අදාළ තොරතුරු සමග නොගැලපෙන හෝ සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයකින් අපේක්ෂිත අගයන්ගෙන් වෙනස් වන උච්ඡාවචනයන් හෝ සම්බන්ධතා හඳුනා ගැනීමට අවශ්‍ය වන පරීක්ෂණ ද ඇතුළත් වේ.</p>	<p>විශ්ලේෂණාත්මක ක්‍රියාපටිපාටියට ආයතනයේ මූල්‍ය තොරතුරු වන ආදායම හා වියදම් සමග</p> <ul style="list-style-type: none"> • පූර්ව කාල පරිච්ඡේද සඳහා සංසන්දනාත්මක තොරතුරු • අයවැය සහ පුරෝකථනයන් වැනි අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵල • සමාන කාර්මාන්ත තොරතුරු සංසන්දනය කිරීම ඇතුළත් වේ.

විශ්ලේෂණාත්මක ක්‍රියාපටිපාටියට, ආයතනයේ අත්දැකීම් (උදා: දළ ලාභ අනුපාතය, වසරකට හිඟපාදන පරිමාව) සහ මූල්‍ය තොරතුරු සහ අදාළ මූල්‍ය නොවන තොරතුරු මත පදනම්ව පුරෝකථනය කළ හැකි රටාවකට අනුකූල වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරන අංග අතර සම්බන්ධතා සලකා බැලීම ද ඇතුළත් ය. (උදා: සේවක සංඛ්‍යාවට වැටුප් ගෙවීමේ පිරිවැය) මූල්‍ය ප්‍රකාශන ආයතනය පිළිබඳ විගණකගේ අවබෝධයට අනුකූල බවට සමස්ත නිගමනයකට එළඹීමේ දී විගණක විසින් විගණනයේ අවසානයට ආසන්නයේ විශ්ලේෂණාත්මක ක්‍රියාපටිපාටි සැලසුම් කොට ක්‍රියාත්මක කළ යුතු ය.

අනුපාත විශ්ලේෂණය යනු විශ්ලේෂණාත්මක ක්‍රියාපටිපාටි සිදු කිරීමේ දී විගණක විසින් භාවිතා කරනු ලබන ප්‍රධාන ක්‍රමයකි. අනුපාත යන්නෙහි තේරුම වෙන්ව භාවිතා කරනවිට ඉතා අල්පය යන්නයි. ආයතනය පිළිබඳව වඩා හොඳ අවබෝධයක් ලබා ගැනීම සඳහා ඒවා පුර්ව කාල පරිච්ඡේදයන් හා සැසඳිය හැකි සමාගම් සඳහා ගණනය කළ යුතු ය.

6.2 බාහිර තහවුරු කිරීම් (SLAuS 505) External Confirmation

විගණන සාක්ෂිවල විශ්වසනීයත්වයට එහි ප්‍රභවයෙන් සහ එහි ස්වභාවය බලපාන අතර එය ලබා ගන්නා තත්වයන් මත රඳා පවතී.

- ආයතනයෙන් පිටත ස්වාධීන ප්‍රභවයන්ගෙන් විගණන සාක්ෂි ලබා ගන්නා විට එය වඩාත් විශ්වාසදායක ය.
- විගණන සාක්ෂි වක්‍රව හෝ අනුමාන කිරීමෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂිවලට වඩා විගණක විසින් සෘජුවම ලබාගත් විගණන සාක්ෂි විශ්වාසදායකය.
- විගණන සාක්ෂි ලේඛන, ඉලෙක්ට්‍රොනික් හෝ වෙනත් මාධ්‍යයක් වැනි ලේඛනමය ස්වරූපයෙන් පවතින විට එය වඩාත් විශ්වාසදායකය.

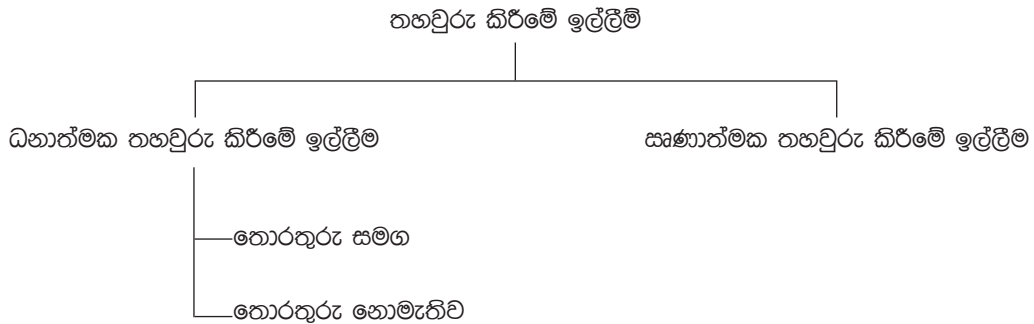
ඒ අනුව, විගණනයේ තත්වයන් මත පදනම්ව, බාහිර තහවුරු කිරීම් ස්වරූපයෙන් විගණක විසින් සෘජුව ම තහවුරු කරන පාර්ශ්වයන්ගෙන් ලැබුණු විගණන සාක්ෂි ආයතනය විසින් අභ්‍යන්තරව ජනනය කරන ලද සාක්ෂිවලට වඩා විශ්වාසදායක විය හැකි ය.

බාහිර තහවුරු කිරීමේ ක්‍රියාපටිපාටි මූලික වශයෙන් සිදු කරනු ලබන්නේ ගිණුම් ශේෂයන් සහ ඒවායේ අංග පිළිබඳ තොරතුරු තහවුරු කිරීම හෝ ඉල්ලීම සඳහා ය. ආයතනයක් සහ වෙනත් පාර්ශ්වයන් අතර ගිවිසුම්, කොන්ත්‍රාත්තු හෝ ගනුදෙනුවල කොන්දේසි සනාථ කිරීමට හෝ යම් කොන්දේසි නොමැති බව තහවුරු කිරීමට ද ඒවා භාවිතා කළ හැකි ය.

බාහිර තහවුරු කිරීම් භාවිතා කළ හැකි අවස්ථා සඳහා උදාහරණ

- බැංකු ශේෂයන් සහ බැංකුකරුවන්ගේ වෙනත් තොරතුරු
- ගනුදෙනුකරුවන්ගෙන් (ණයගැතියන්) ලැබිය යුතු ගිණුම් ශේෂයන්
- පිරිසැකසුම් කිරීම සඳහා හෝ නියෝජන පදනම මත තෙවන පාර්ශ්වයන්ට අයත් ගබඩාවල තබා ඇති තොග
- සුරක්ෂිතභාවය සඳහා හෝ ආරක්ෂාව සඳහා නීතිඥයින් හෝ මූල්‍යකරුවන් ළඟ තබා ඇති දේපල හිමිකම් ඔප්පු
- කොටස් තැරැව්කරුවන්ගෙන් මිල දී ගත් නමුත් ශේෂ පත්‍ර දිනය තෙක් ලබා නොදී ඇති ආයෝජන
- ණය දෙන්නන්ගෙන් ලබාගත් ණය
- ණය හිමියන්ට ගෙවිය යුතු ශේෂයන්

6.2.1 තහවුරු කිරීමේ

6.2.1.1 ධනාත්මක තහවුරු කිරීමේ ඉල්ලීම

තහවුරු කරන පාර්ශ්වය ඉල්ලීමෙහි ඇති තොරතුරු සමග එකඟ ද, එකඟ නොවන්නේ ද, හැතහොත් ඉල්ලු තොරතුරු ලබා දෙන්නේ ද යන්න දක්වමින් තහවුරු කරන පාර්ශ්වය විගණක වෙත සෘජුව ම ප්‍රතිචාර දක්වන ඉල්ලීමකි. තහවුරු කිරීමේ ඉල්ලීම යටතේ මෙම ක්‍රමය යටතේ විකල්ප දෙකක් තිබේ.

1. තහවුරු කළ යුතු තොරතුරු සමග (ලැබිය යුතු ශේෂයන් ඇතුළුව ඉල්ලීම් ලිපිය යැවීම)
2. තහවුරු කළ යුතු තොරතුරු නොමැතිව (හිස් තහවුරු කිරීමේ ඉල්ලීමක් යැවීම)

ධනාත්මක බාහිර තහවුරු කිරීමේ ඉල්ලීමක්, ලබා දී ඇති තොරතුරු සමග (තොරතුරු සමග) තහවුරු කරන පාර්ශ්වයේ එකඟතාවය ඇඟවීමෙන් හෝ තොරතුරු සපයන ලෙස (තොරතුරු නොමැතිව) තහවුරු කරන පාර්ශ්වයෙන් ඉල්ලා සිටීමෙන්, සෑම අවස්ථාවක දී ම විගණකවරයාට පිළිතුරු දෙන ලෙස තහවුරු කරන පාර්ශ්වයෙන් ඉල්ලා සිටී. ධනාත්මක තහවුරු කිරීමේ ඉල්ලීමකට සාමාන්‍යයෙන් ප්‍රතිචාර විශ්වාසදායක විගණන සාක්ෂි සපයනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. කෙසේ වෙතත්, තහවුරු කරන පාර්ශ්වයක් තොරතුරු නිවැරදි දැයි තහවුරු නොකර තහවුරු කිරීමේ ඉල්ලීමට පිළිතුරු දිය හැකි අවදානමක් ඇත. තහවුරු කිරීමේ ඉල්ලීමෙහි අගය (හෝ වෙනත් තොරතුරු) සඳහන් නොකරන ධනාත්මක තහවුරු කිරීමේ ඉල්ලීම් භාවිතා කිරීමෙන් විගණක විසින් මෙම ආවදානම අඩු කර ගත හැකි අතර, එම අගය පුරවා හෝ වෙනත් තොරතුරු ලබා දෙන ලෙස තහවුරු කරන පාර්ශ්වයෙන් ඉල්ලා සිටිය යුතු ය. අනෙක් අතට, මේ ආකාරයේ 'හිස්' තහවුරු කිරීමේ ඉල්ලීමක් භාවිතා කිරීමෙන් අඩු ප්‍රතිචාර අනුපාතයක් ලැබිය හැකි ය. මක්නිසාද යත්, තහවුරු කරන පාර්ශ්වයන්ගෙන් අමතර උත්සාහයක් අවශ්‍ය වන බැවිනි.

6.2.1.2 සාණාත්මක තහවුරු කිරීමේ ඉල්ලීම

ඉල්ලීමෙහි දක්වා ඇති තොරතුරු සමග තහවුරු කරන පාර්ශ්වය එකඟ නොවන්නේ නම් පමණක් සනාථ කරන පාර්ශ්වය විගණක වෙත කෙලින් ම ප්‍රතිචාර දැක්විය යුතු බවට කරන ඉල්ලීමක් මින් අදහස් වේ.

සාණාත්මක තහවුරු කිරීම් ධනාත්මක තහවුරු කිරීම්වලට වඩා අඩු විශ්වාසදායීත්වයෙන් යුතු විගණන සාක්ෂි සපයයි. ඒ අනුව, විගණක විසින් පහත සඳහන් කරුණු සියල්ල ම නොමැති නම්, සැදුණු මට්ටමින් ප්‍රමාණාත්මක අවප්‍රකාශන අවදානම තක්සේරු කිරීම සඳහා ඇති එකම සාර්ථක විගණන ක්‍රියාපටිපාටිය ලෙස සාණාත්මක තහවුරු කිරීමේ ඉල්ලීම් භාවිතා නොකළ යුතු ය.

- a. විගණක විසින් ප්‍රමාණාත්මක අවප්‍රකාශ අවදානම අඩු යැයි තක්සේරු කර ඇති අතර, අදාළ සැදහුමට ව්‍යාපාරයේ පවතින පාලනයන්ගේ මෙහෙයුම් ඵලදායීතාවය පිළිබඳව ප්‍රමාණවත් සුදුසු විගණන සාක්ෂි ලබාගෙන ඇත.
- b. සාමාන්‍ය තහවුරු කිරීමේ ක්‍රියාපටිපාටිවලට යටත්ව අයිතමවල සංගහනය කුඩා, සමජාතීය ගිණුම් ශේෂයන්, ගනුදෙනු හෝ කොන්දේසි විශාල ගණනකින් සමන්විත වේ.
- c. ඉතා අඩු ප්‍රතිචාර නොදැක්වීමේ අනුපාතයක් අපේක්ෂා කෙරේ.
- d. සාමාන්‍ය තහවුරු කිරීමේ ඉල්ලීම් ලබන්නන්ට විවැනි ඉල්ලීම් නොසලකා හැරීමට හේතුවන තත්වයන් හෝ කොන්දේසි පිළිබඳව විගණකවරයා නොදනී.

6.2.2 බාහිර තහවුරු කිරීමේ ක්‍රියාපටිපාටි

බාහිර තහවුරු කිරීමේ ක්‍රියාපටිපාටි භාවිතා කරනවිට, විගණක විසින් පහත සඳහන් දෑ ඇතුළුව බාහිර තහවුරු කිරීමේ ඉල්ලීම් මත පාලනයන් පවත්වා ගත යුතු ය.

a) තහවුරු කළ යුතු හෝ ඉල්ලා සිටින තොරතුරු තීරණය කිරීම

ගිණුම් ශේෂයන් සහ ඒවායේ මූලිකාංග පිළිබඳ තොරතුරු තහවුරු කිරීම හෝ ඉල්ලා සිටීම සඳහා බාහිර තහවුරු කිරීමේ ක්‍රියාපටිපාටි නිතර සිදු කරනු ලැබේ. ආයතනයක් සහ වෙනත් පාර්ශ්වයන් අතර ගිවිසුම්, කොන්ත්‍රාත්තු හෝ ගනුදෙනුවල කොන්දේසි සනාථ කිරීමට හෝ ඇතැම් කොන්දේසි නොමැති බව තහවුරු කිරීමට ද ඒවා භාවිතා කළ හැකි ය.

b) සුදුසු තහවුරු කිරීමේ පාර්ශ්වයක් තෝරා ගැනීම

තහවුරු කිරීමේ ඉල්ලීමක් මගින් තහවුරු කළ යුතු තොරතුරු පිළිබඳව දැනුමක් ඇති බවට විගණකවරයා විසින් විශ්වාස කරන තහවුරු කරන පාර්ශ්වයකට යවනවිට, තහවුරු කිරීමේ ඉල්ලීම් සඳහා ප්‍රතිචාර වඩාත් අදාළ සහ විශ්වාසදායක විගණන සාක්ෂි සපයයි. නිදසුනක් වශයෙන්, තහවුරු කිරීමක් ඉල්ලා සිටින ගනුදෙනු හෝ විධිවිධාන පිළිබඳ දැනුමක් ඇති මූල්‍ය ආයතන නිලධාරියෙකු මූල්‍ය ආයතනයෙන් තහවුරු කිරීම ඉල්ලා සිටින වඩාත් සුදුසු ම පුද්ගලයා විය හැකි ය.

c) ඉල්ලීම් නිසියාකාරව ආමන්ත්‍රණය කර ඇති බව තීරණය කිරීම සහ විගණක වෙත සෘජුව ම යැවිය යුතු ප්‍රතිචාර සඳහා නිවැරදි ලිපිනය ඇතුළත් කිරීම ඇතුළුව තහවුරු කිරීමේ ඉල්ලීම් සැලසුම් කිරීම

තහවුරු කිරීමේ ඉල්ලීමේ සැලසුම් කිරීම තහවුරු කිරීමේ ප්‍රතිචාර අනුපාතය, විශ්වසනීයත්වය සහ විගණන සාක්ෂිවල ස්වභාවය කෙරෙහි සෘජුව ම බලපායි.

තහවුරු කිරීමේ ඉල්ලීම් සැලසුම් කිරීමේ දී සලකා බැලිය යුතු සාධක පහත දැක්වේ.

- ප්‍රකාශයන් ආමන්ත්‍රණය කර තිබීම
- වංචා අවදානම් ඇතුළුව ප්‍රමාණාත්මක අවප්‍රකාශයන් නිශ්චිතව හඳුනාගත් අවදානම්
- තහවුරු කිරීමේ ඉල්ලීමේ ආකෘතිය සහ ඉදිරිපත් කිරීම
- විගණනය හෝ ඒ හා සමාන කාර්යය පිළිබඳ පූර්ව අත්දැකීම්
- සන්නිවේදන ක්‍රමය (නිදසුනක් ලෙස, කඩදාසි ආකාරයෙන් හෝ විද්‍යුත් හෝ වෙනත් මාධ්‍යයකින්)

- විගණකවරයාට ප්‍රතිචාර දැක්වීමට තහවුරු කරන පාර්ශ්වයන්ට කළමනාකරණයේ අවසරය හෝ දිරිගැන්වීම, තහවුරු කිරීමේ පාර්ශ්වයන් කැමති වන්නේ කළමනාකරණයේ අවසරය අඩංගු තහවුරු කිරීමේ ඉල්ලීමකට ප්‍රතිචාර දැක්වීමට පමණි.
- ඉල්ලු තොරතුරු සනාථ කිරීමට හෝ සැපයීමට අපේක්ෂිත තහවුරු කරන පාර්ශ්වයට ඇති හැකියාව

d) අදාළ වන විට විපරම් ඉල්ලීම් ඇතුළුව ඉල්ලීම් තහවුරු කරන පාර්ශ්වයට යැවීම

කලින් ඉල්ලීමකට පිළිතුරක් සාධාරණ කාලයක් තුළ නොලැබුණු විට විගණක විසින් අතිරේක තහවුරු කිරීමේ ඉල්ලීමක් වීම් හැකි ය. උදාහරණයක් ලෙස, විගණක විසින් මුල් ලිපිනයේ නිරවද්‍යතාවය හැවිත තහවුරු කර ගැනීමෙන් පසුව අතිරේක හෝ පසු විපරම් ඉල්ලීමක් වීම් හැකි ය.

6.2.3 තහවුරු කිරීමේ ඉල්ලීම් යැවීමක ප්‍රතිඵල

බාහිර තහවුරු කිරීමේ ක්‍රියාපටිපාටියේ ප්‍රතිඵල අදාළ සහ විශ්වාසදායක විගණන සාක්ෂි සපයන්නේ ද යන්න හෝ වැඩිදුර සාක්ෂි අවශ්‍ය ද යන්න විගණක විසින් ඇගයීමට ලක් කළ යුතු ය.

ඉල්ලු තහවුරු කිරීම සඳහා ප්‍රතිචාර වර්ග තුනක් තිබිය හැකි ය.

1. එකඟ වේ ලෙස විශ්වාසදායක ප්‍රතිචාර ලැබීම
2. විශ්වාස කළ නොහැකි ප්‍රතිචාර ලැබීම

තහවුරු කිරීමේ ඉල්ලීමකට ප්‍රතිචාරයේ විශ්වාසනීයත්වය පිළිබඳ සැකයට තුඩු දෙන සාධක විගණක විසින් හඳුනා ගන්නේ නම්, එම සැකයන් විසඳීම සඳහා විගණක විසින් වැඩිදුර විගණන සාක්ෂි ලබාගත යුතු ය. තහවුරු කිරීමේ ඉල්ලීමකට ප්‍රතිචාරයක් විශ්වාසදායක නොවන බව විගණක විසින් තීරණය කරන්නේ නම්, වංචා කිරීමේ අවදානම ඇතුළුව ප්‍රමාණාත්මක අවප්‍රකාශනයක අදාළ අවදානම තක්සේරු කිරීම සහ අදාළ වෙනත් විගණන ක්‍රියාපටිපාටිවල ස්වභාවය, කාලය සහ ප්‍රමාණය විගණක විසින් ඇගයීම් කළ යුතු ය.

ප්‍රතිචාරයක විශ්වාසනීයත්වය පිළිබඳ සැකයක් දැක්විය හැකි සාධක අතරට ඇතුළත් වන්නේ,

- එය විගණක විසින් වක්‍රව ලබා ගත් විට
 - මුලින් අපේක්ෂිත තහවුරු කිරීමේ පාර්ශ්වයන්ගෙන් නොපැමිණෙන බවක් පෙනෙන්නට තිබීම
- උදා: විද්‍යුත් වශයෙන් ලැබූ ප්‍රතිචාරවලට ඉහළ අවදානමක් ඇත.

3. එකඟ නොවේ ලෙස ප්‍රතිචාර ලැබීම

තහවුරු කිරීමට ඉල්ලා ඇති තොරතුරු හෝ ආයතනයේ වාර්තාවල අඩංගු බව සහ තහවුරු කරන පාර්ශ්වය විසින් සපයනු ලබන තොරතුරු අතර වෙනසක් පෙන්නුම් කරන ප්‍රතිචාරයකි. ඒවා අවප්‍රකාශනයේ ද හැඳුනු යන්න තීරණය කිරීම සඳහා විගණක විසින් හේතු විමර්ශනය කළ යුතු ය.

4. ප්‍රතිචාර නොදැක්වීම

ධනාත්මක තහවුරු කිරීමේ ඉල්ලීමකට ප්‍රතිචාර දැක්වීමට හෝ සම්පූර්ණයෙන් ප්‍රතිචාර දැක්වීමට තහවුරු කරන පාර්ශ්වය අසමත් වීම හෝ තහවුරු කිරීමේ ඉල්ලීමක් බාර නොගෙන නැවත ලැබීම මින් අදහස් වේ. එලෙස එක් එක් ප්‍රතිචාර නොදක්වන අවස්ථාවක විගණක විසින් අදාළ හා විශ්වාසදායක විගණන සාක්ෂි ලබා ගැනීම සඳහා විකල්ප විගණන ක්‍රියාපටිපාටි සිදු කළ යුතු ය.

උදා: ලැබිය යුතු ගිණුම් ශේෂය - නිශ්චිත පසුකාලීන මුදල් ගෙවීම් බෙදාහැරීමේ හෝ ලේඛන පරීක්ෂා කිරීම ගෙවිය යුතු ගිණුම් ශේෂය - නිශ්චිත පසුකාලීන මුදල් ගෙවීම් බෙදාහැරීමේ හෝ තෙවන පාර්ශ්වයන්ගේ ලිපි හුවමාරුව සහ බෙදා හැරීමේ ලේඛන පරීක්ෂා කිරීම

තහවුරු කිරීමේ ඉල්ලීමක් යැවීමට විගණකවරයාට ඉඩ දීම කළමනාකාරිත්වය ප්‍රතිකෂේප කිරීම

තහවුරු කිරීමේ ඉල්ලීමක් යැවීමට විගණකට ඉඩ දීම කළමනාකරණය විසින් ප්‍රතිකෂේප කරන්නේ නම්, විගණක විසින් කළ යුතු වන්නේ,

- ප්‍රතිකෂේප වීමට හේතු වීමට ඒවායේ වලංගුභාවය සහ සාධාරණත්වය පිළිබඳව විගණන සාක්ෂි ලබා ගැනීම
- වංචා කිරීමේ අවදානම සහ වෙනත් විගණන ක්‍රියාපටිපාටිවල ස්වභාවය, කාලය සහ ප්‍රමාණය මත කළමනාකාරිත්වය මෙම ප්‍රතිකෂේප කිරීම් සිදු කරන බලපෑම තක්සේරු කිරීම
- අදාළ සහ විශ්වාසදායක විගණන සාක්ෂි ලබා ගැනීම සඳහා නිර්මාණය කර ඇති විකල්ප විගණන ක්‍රියාපටිපාටි සිදු කිරීම

තහවුරු කිරීමේ ඉල්ලීම් යැවීමට කළමනාකරණය විසින් ප්‍රතිකෂේප කිරීම අසාධාරණ යැයි විගණක හිගමනය කළහොත් හෝ විකල්ප විගණන ක්‍රියාපටිපාටිවලින් අදාළ හා විශ්වාසදායක විගණන සාක්ෂි ලබා ගැනීමට විගණකවරයාට නොහැකි නම්, විගණක විසින් සමාගමේ පාලනය සම්බන්ධයෙන් වගකියනු ලබන අයට සන්නිවේදනය කළ යුතු අතර කළමනාකරණය විසින් ප්‍රතිකෂේප කිරීම හා සම්බන්ධ අවදානම මත ප්‍රතිචාර දැක්විය යුතු ය.

6.3 විශ්ලේෂණාත්මක ක්‍රියාපටිපාටි (SLAuS 520)

"විශ්ලේෂණාත්මක ක්‍රියාපටිපාටි" යන්නෙන් අදහස් කරන්නේ මූල්‍ය හා මූල්‍ය නොවන දත්ත අතර පිළිගත හැකි සම්බන්ධතා විශ්ලේෂණය කිරීම තුළින් මූල්‍ය තොරතුරු ඇගයීම යි. හඳුනාගත් උච්චාවචනයන් හෝ වෙනත් අදාළ තොරතුරු සමග නොගැලපෙන හෝ සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයකින් අපේක්ෂිත අගයන්ගෙන් වෙනස් වන සම්බන්ධතා සඳහා ද විශ්ලේෂණාත්මක ක්‍රියාපටිපාටි ඇතුළත් වේ.

6.3.1 අර්ථ දැක්වීම

ආයතනයේ මූල්‍ය තොරතුරු, පහත සඳහන් උදාහරණයන්හි දැක්වෙන්නේ කරුණු වැනි දෑ සමග සැසඳීම පිළිබඳව සලකා බැලීම විශ්ලේෂණාත්මක ක්‍රියාපටිපාටියට ඇතුළත් වේ.

- පූර්ව කාල පරිච්ඡේද සහ සන්නිවේදනාත්මක තොරතුරු
- අයවැය හෝ පුරෝකථනයන් වැනි ආයතනයේ අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵල හෝ ඇස්තමේන්තු කළ ක්ෂයවීම් වැනි විගණකගේ අපේක්ෂාවන්
- ආයතනයේ විකුණුම් හා ලැබිය යුතු ගිණුම් අතර අනුපාතය, කර්මාන්තයේ සාමාන්‍ය අනුපාතය සමග හෝ වම කර්මාන්තයේ ම ප්‍රමාණයෙන් සමාන අනෙකුත් ආයතන සමග හෝ සැසඳීම වැනි ඒ හා සමාන කර්මාන්ත තොරතුරු

පහත දැක්වෙන සම්බන්ධතාවයන් සලකා බැලීම ද විශ්ලේෂණාත්මක ක්‍රියාපටිපාටිවලට ඇතුළත් වේ.

- ආයතනයේ අත්දැකීම් පදනම් කොටගෙන අනුමත කළහැකි රටාවකට අනුකූල වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරනු ලබන දල ආන්තික ප්‍රතිශත වැනි මූල්‍ය තොරතුරු මූලිකාංග අතර සබඳතාව
- වැටුප් වියදමට අනුරූපව සේවක සංඛ්‍යාව වැනි වූ මූල්‍ය තොරතුරු හා අදාළ මූල්‍ය නොවන තොරතුරු අතර සබඳතාව

විශ්ලේෂණාත්මක ක්‍රියාපටිපාටි සිදු කිරීම සඳහා විවිධ ක්‍රම භාවිතා කළ හැකි ය. මෙම ක්‍රම සරල සංසන්දනයන්හි සිට දියුණු සංඛ්‍යා ලේඛන ශිල්පීය ක්‍රම උපයෝගී කරගත යුතු සංකීර්ණ විග්‍රහයන් දක්වා වෙනස් විය හැකි ය.

6.3.2 තහවුරු විශ්ලේෂණාත්මක ක්‍රියාපටිපාටි

SLAuS 330 ට අනුකූලව විශ්ලේෂණාත්මක ක්‍රියාපටිපාටි තහවුරු ක්‍රියාපටිපාටියක් ලෙස, තනිවම හෝ විස්තරාත්මක පරීක්ෂා සමග සංයුක්තව නිර්මාණය කර ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී විගණක විසින් පහත සඳහන් ආකාරයේ සාධක රැසක් පිළිබඳව සලකා බැලීම අවශ්‍ය වේ.

- ලබා දී ඇති සැදුම් තක්සේරු කළ අවධානම් සඳහා ප්‍රමාණාත්මක අවප්‍රකාශයන් ඇති වීමේ සහ විස්තරාත්මක පරීක්ෂා සැලකිල්ලට ගනිමින්, විශේෂිත තහවුරු විශ්ලේෂණාත්මක ක්‍රියාපටිපාටිවල යෝග්‍යතාවය තීරණය කිරීම
- විගණක විසින් වාර්තාගත දත්තවල විශ්වසනීයත්වය, ප්‍රභවය, සංසන්දනාත්මක බව සහ ස්වභාවය සහ පවතින තොරතුරුවල අදාළත්වය සහ සකස් කිරීම පිළිබඳ ඇති පාලනයන් තක්සේරු කිරීම
- වාර්තාගත ප්‍රමාණයන් හෝ අනුපාතයන් පිළිබඳ අපේක්ෂාවන් වර්ධනය කිරීම සහ තනි තනිව හෝ වෙනත් අවප්‍රකාශයන් හඳුනා ගැනීම සඳහා අපේක්ෂාව ප්‍රමාණවත් තරම් නිවැරදිදැයි තක්සේරු කිරීම
- වැඩිදුර විමර්ශනයකින් තොරව පිළිගත හැකි අපේක්ෂිත අගයන්ගෙන් වාර්තාගත අගයන්හි වෙනසක් තීරණය කිරීම

6.3.3 විශ්ලේෂණාත්මක ක්‍රියාපටිපාටිවල ප්‍රතිඵල විමර්ශනය කිරීම

මෙම විගණන ප්‍රමිතියට අනුකූලව සිදු කරන විශ්ලේෂණාත්මක ක්‍රියාපටිපාටි වෙනත් අදාළ තොරතුරු සමග නොගැලපෙන හෝ අපේක්ෂිත අගයන්ට වඩා සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයකින් වෙනස් වන උච්චාවචනයන් හෝ සම්බන්ධතා හඳුනා ගන්නේ නම්, විගණක විසින් විවැනි වෙනස්කම් විමර්ශනය කළ යුතු ය.

- කළමනාකරණයෙන් විමසීම් සහ කළමනාකරණයේ ප්‍රතිචාරවලට අදාළ සුදුසු විගණන සාක්ෂි ලබා ගැනීම සහ
- තත්වයන් යටතේ අවශ්‍ය පරිදි වෙනත් විගණන ක්‍රියාපටිපාටි සිදු කිරීම

6.4 විගණන නියැදිකරණය (SLAuS 530)

6.4.1 අර්ථ දැක්වීම

විගණන නියැදිකරණය (නියැදිකරණය) - යනු විගණනයේ දී සංගහනය තුළ ඇති අයිතමයන්ගෙන් 100% ට වඩා අඩු ප්‍රමාණයකට විගණන ක්‍රියාපටිපාටි යෙදීම. එමගින් සමස්ත සංගහනය පිළිබඳ නිගමනවලට ඵලඹීම සඳහා විගණකවරයාට සාධාරණ පදනමක් ලබා දීම සඳහා සියලු නියැදි ඒකක තෝරා ගැනීමට අවස්ථාවක් තිබේ.

සංගහනය - විගණක විසින් නිගමනයන්ට ඵලඹීමට අපේක්ෂා කරන නියැදියකින් තොරව ගනු ලබන්නා වූ සමස්ත දත්ත සමූහය යි.

නියැදි අවදානම - එකම විගණක ක්‍රියාපටිපාටිවලට යටත්ව, විගණකවරයා නියැදියක් පදනම් කර ඇතිකර ගනු ලබන නිගමනයන්, සමස්ත සංගහනය මත ඇතිකර ගනු ලබන නිගමනයන්ට වෙනස් වීමේ අවදානම.

සංගහනය යනු නියැදියක් තෝරාගෙන විගණන විසින් නිගමනවලට ඵලඹීමට අපේක්ෂා කරන සමස්ත දත්ත සමූහය යි. විගණකවරුන් සාමාන්‍යයෙන් ඔවුන්ට ලබාගත හැකි සියලු තොරතුරු පරීක්ෂා නොකරන්නේ එය සිදු කිරීම ප්‍රායෝගික නොවන බැවිනි. එබැවින් විගණන නියැදි භාවිතා කිරීමෙන් වලංගු නිගමන ලැබෙනු ඇති.

විගණන නියැදිකරණය සංඛ්‍යාන නියැදි ක්‍රම හෝ සංඛ්‍යාන නොවන නියැදි ක්‍රම භාවිතයෙන් කළ හැකි ය.

6.4.2 සංඛ්‍යානමය හා සංඛ්‍යානමය නොවන නියැදිකරණය

සංඛ්‍යාන නියැදිකරණය පහත ලක්ෂණ සහිත නියැදිම් සඳහා ප්‍රවේශයක්

- නියැදිය සසම්භාවී තෝරා ගැනීම සහ
- නියැදි අවදානම මැනීම ඇතුළුව නියැදි ප්‍රතිඵල ඇගයීමට සම්භාවිතා න්‍යාය භාවිතා කිරීම

ඉහත ලක්ෂණ නොමැති නියැදි ප්‍රවේශයක් සංඛ්‍යානමය නොවන නියැදියක් ලෙස සැලකේ. සංගහනයේ සෑම අයිතමයක් ම තෝරා ගැනීමට සමාන අවස්ථාවක් නොමැති නම්, නියැදි ක්‍රම සංඛ්‍යානමය නොවේ.

නියැදියේ ඇති අයිතම මත සිදු කරන විගණන ක්‍රියාපටිපාටි එක හා සමාන වුවත්, සංඛ්‍යානමය හෝ සංඛ්‍යානමය නොවන ප්‍රවේශයක් භාවිතා කළත්, අර්ථවත් නිස්සාරණය සිදුවිය හැක්කේ සසම්භාවී තෝරාගත් සංඛ්‍යාන නියැදියකින් පමණි. විගණකවරයාට විකල්පයක් ලෙස සංගහනයකින් එහි ඇති විශේෂිත ලක්ෂණ නිසා නිශ්චිත අයිතම තෝරාගත හැකි ය.

උදාහරණයක් වශයෙන්,

ප්‍රධාන හෝ ඉහළ වටිනාකමකින් යුත් අයිතම - විගණක විසින් සැක සහිත, අසාමාන්‍ය හෝ දෝෂ ඇති විය හැකි ඉහළ වටිනාකමක් ඇති අයිතමයක් හෝ අයිතම තෝරා ගත හැකි ය.

යම් වටිනාකමකට වඩා වැඩි සියලු ම අයිතම - මේ ආකාරයෙන් අයිතම තෝරා ගැනීමෙන් අදහස් වන්නේ අයිතම කිහිපයක් පරීක්ෂා කිරීමෙන් සංගහනයෙන් විශාල කොටසක් සත්‍යාපනය කළ හැකි බවයි.

6.4.3 නියැදිය නිර්මාණය කිරීම

විගණන නියැදියක් නිර්මාණය කිරීමේ දී විගණන ක්‍රියාපටිපාටියේ අරමුණ විගණක විසින් සලකා බැලිය යුතු ය. විගණක විසින් සංගහනයේ ලක්ෂණ ද සලකා බැලිය යුතු ය. නියැදි අවදානම පිළිගත හැකි අඩු මට්ටමකට අඩු කිරීම සඳහා විගණක විසින් නියැදි ප්‍රමාණයක් සැලසුම් කළ යුතු ය. තව දුරටත් ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට අනුව සංගහනයේ සෑම නියැදි ඒකකයක් ම තෝරා ගැනීමට සමාන අවස්ථාවක් ඇති වන පරිදි විගණක විසින් නියැදිය සඳහා අයිතම තෝරා ගත යුතු ය. සංගහනයේ සාමාන්‍ය ලක්ෂණ ඇති නියැදි අයිතම තෝරා ගැනීමෙන් විගණක විසින් පක්ෂග්‍රාහී නොව නියෝජනාත්මක නියැදියක් තෝරා ගැනීම වැදගත් ය. නියැදි තෝරා ගැනීමේ ප්‍රධාන ක්‍රම වන්නේ සසම්භාවී තේරීම, ක්‍රමානුකූලව තෝරා ගැනීම සහ පදනම් රහිත තේරීම ය.

6.4.4 විගණන ක්‍රියාපටිපාටි සිදු කිරීම

නියැදිය තෝරාගත් පසු, විගණක විසින් නියැදියේ එක් එක් අයිතමය සඳහා සුදුසු විගණන ක්‍රියාපටිපාටි සිදු කළ යුතු ය. තෝරාගත් අයිතමයට විගණන ක්‍රියාපටිපාටි අදාළ නොවේ නම්, ආදේශන අයිතමයක් මත පරීක්ෂණය සිදු කළ යුතු ය. තෝරාගත් අයිතමයට විගණන ක්‍රියාපටිපාටි නිර්මාණය කරන ලද විගණන ක්‍රියාපටිපාටි (උදා: අයිතමයට අදාළ ලියකියවිලි නැති වී තිබේ නම්) හෝ සුදුසු විකල්ප විගණන ක්‍රියාපටිපාටියක් යෙදිය නොහැකි නම්, එම අයිතමය නියමිත පාලනයෙන් බැහැරවීමක් හෝ අවප්‍රකාශයක් ලෙස සැලකිය යුතු ය.

6.4.5 අපගමනය සහ අවප්‍රකාශයන්

තෝරාගත් නියැදිය පරීක්ෂා කිරීමෙන් පසු, විගණක විසින් සොයාගත් යම් අපගමනයක් හෝ අවප්‍රකාශක ස්වභාවය සහ හේතුව විමර්ශනය කළ යුතු අතර විගණන ක්‍රියාපටිපාටිවල අරමුණ සහ විගණනයේ වෙනත් අංශ කෙරෙහි ඒවායේ ඇති විය හැකි බලපෑම තක්සේරු කළ යුතු ය.

6.5 සම්බන්ධිත පාර්ශ්වයන් (SLAuS 550)

6.5.1 හැඳින්වීම

සම්බන්ධිත පාර්ශ්වයක් ලෙස හැඳින්වෙනුයේ,

- a) අදාළ මූල්‍ය වාර්තාකරණ රාමුව තුළ අර්ථ දක්වා ඇති පාර්ශ්වයක් හෝ
- b) අදාළ මූල්‍ය වාර්තාකරණ රාමුව අවම හෝ අදාළ නොවන පාර්ශ්වීය අවශ්‍යතා ස්ථාපිත කරන විට
- c) වාර්තාකරණ ආයතනයට ඉහළින් හෝ අතරමැදියන් එකක් හෝ වැඩි ගණනක් හරහා සෘජුව හෝ වක්‍රව පාලනය හෝ සැලකිය යුතු බලපෑමක් ඇති පුද්ගලයෙකු හෝ වෙනත් ආයතනයක්
- d) වාර්තා කිරීමේ ආයතනයට පාලනයක් හෝ සැලකිය යුතු බලපෑමක් ඇති අතරමැදියන් එකක් හෝ වැඩි ගණනක් හරහා සෘජුව හෝ වක්‍රව හෝ
- e) පහත සඳහන් දෑ තිබීමෙන් වාර්තාකරණ ආයතනය සමග පොදු පාලනය යටතේ පවතින තවත් ආයතනයක්
 - පොදු පාලන අයිතිය
 - පවුලේ සමීප සාමාජිකයන් හෝ
 - පොදු ප්‍රධාන කළමනාකරණය

කෙසේ වෙතත්, ආයතනයක් විසින් පොදු පාලනය යටතේ පවතින ආයතන (එනම්, ජාතික, කලාපීය හෝ පළාත් පාලන) සැලකිය යුතු ගනුදෙනුවල නිරත නොවන්නේ නම් හෝ සමීපත් සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයකින් එකිනෙකා සමග බෙදා ගන්නේ නම් මිස ඒවා සම්බන්ධිත නොවේ.

6.5.1.1 පාලනය සහ සැලකිය යුතු බලපෑම

පාලනය යනු ආයතනයක ක්‍රියාකාරකම්වලින් ප්‍රතිලාභ ලබා ගැනීම සඳහා මූල්‍ය හා මෙහෙයුම් ප්‍රතිපත්ති පාලනය කිරීමේ බලය සහ සැලකිය යුතු බලපෑමක් (කොටස් හිමිකම, ආඥා පනත හෝ ශීඝ්‍රම මගින් ලබාගත හැකි) යනු ආයතනයක මූල්‍ය හා මෙහෙයුම් ප්‍රතිපත්ති තීරණවලට සහභාගී වීමේ බලය වන නමුත් එම ප්‍රතිපත්ති පාලනය කිරීම නොවේ.

පහත දැක්වෙන සම්බන්ධතා පැවැත්ම මගින් පාලනය හෝ සැලකිය යුතු බලපෑමක් ඇති බව පෙන්වුම් කරයි.

- a) ආයතනයේ සෘජු හෝ වක්‍ර කොටස් හිමිකම හෝ වෙනත් මූල්‍ය අවශ්‍යතා
- b) ආයතනයේ සෘජු හෝ වක්‍ර කොටස් හෝ වෙනත් ආයතනවල මූල්‍ය අවශ්‍යතා
- c) ප්‍රධාන කළමනාකරණයේ හෝ පාලනය පිළිබඳ වගකිව යුතු පාර්ශ්වයේ කොටසක් වීම (එනම්, ආයතනයේ ක්‍රියාකාරකම් සැලසුම් කිරීම, මෙහෙයවීම සහ පාලනය කිරීම සඳහා බලය සහ වගකීම ඇති කළමනාකරණ සාමාජිකයන්)
- d) (c) උප ඡේදයේ සඳහන් ඕනෑම පුද්ගලයෙකුගේ සමීප පවුලේ සාමාජිකයෙකු වීම
- e) (c) උප ඡේදයේ සඳහන් ඕනෑම පුද්ගලයෙකු සමග සැලකිය යුතු ව්‍යාපාරික සම්බන්ධතාවයක් තිබීම

6.5.2 අවදානම් තක්සේරු කිරීමේ ක්‍රියාපටිපාටි සහ අදාළ ක්‍රියාකාරකම්

අවදානම් තක්සේරු කිරීමේ ක්‍රියාපටිපාටි හා අදාළ ක්‍රියාකාරකම්වල කොටසක් ලෙස, විගණක විසින් සම්බන්ධිත පාර්ශ්ව සබඳතා හා ගනුදෙනු හා සම්බන්ධ ප්‍රමාණාත්මක අවප්‍රකාශයන්වල අවදානම් හඳුනා ගැනීමට අදාළ තොරතුරු ලබා ගැනීම සඳහා ප්‍රමිතියේ දක්වා ඇති පහත සඳහන් විගණන ක්‍රියාපටිපාටි සහ අදාළ ක්‍රියාකාරකම් සිදු කළ යුතු ය.

අවදානම් තක්සේරු කිරීමේ ක්‍රියාපටිපාටිය	අදාළ ක්‍රියාකාරකම්
විගණන කාර්ය කණ්ඩායම අතර සාකච්ඡාව	<ul style="list-style-type: none"> ● සම්බන්ධිත පාර්ශ්වයන් සමග ආයතනයේ සම්බන්ධතා සහ ගනුදෙනුවල ස්වභාවය සහ ප්‍රමාණය ● සම්බන්ධිත පාර්ශ්ව සබඳතා හා ගනුදෙනු හා සම්බන්ධ ප්‍රමාණාත්මක අවප්‍රකාශයන් සඳහා ඇති හැකියාව පිළිබඳව විගණන පුරාවෘත්තීය සැකමුසු ආකල්පයක් පවත්වා ගැනීමේ වැදගත්කම අවධාරණය කිරීම ● සංකීර්ණ සංවිධානාත්මක ව්‍යුමයක් හේතුවෙන් කළමනාකරණය විසින් හඳුනා නොගත් හෝ විගණක වෙත හෙළි නොකළ සම්බන්ධිත පාර්ශ්වීය සබඳතා හෝ ගනුදෙනුවල පැවැත්ම පෙන්නුම් කරන ආයතනයේ තත්වයන් හෝ කොන්දේසි, ශේෂ පත්‍රයේ ගනුදෙනු සඳහා විශේෂ ආයතන හෝ ප්‍රමාණවත් නොවන තොරතුරු පද්ධතියක් භාවිතා කිරීම ● සම්බන්ධිත පාර්ශ්වීය සබඳතා හෝ ගනුදෙනුවල පැවැත්ම පෙන්නුම් කරන වාර්තා හෝ ලේඛන ● කළමනාකරණය සහ පාලනය පිළිබඳ වගකිව යුතු පාර්ශ්වය සම්බන්ධිත පාර්ශ්වීය සබඳතා සහ ගනුදෙනු හඳුනා ගැනීම, සුදුසු ගිණුම්කරණය සහ අනාවරණය කිරීම හා අදාළ පාලනයේ අදාළ කළමනාකරණ අවාදනම ඉක්මවා යාමේ වැදගත්කම ● වංචාව පිළිබඳ සාකච්ඡාවට සම්බන්ධිත පාර්ශ්වයන් වංචාවකට සම්බන්ධ විය හැකි ආකාරය පිළිබඳ නිශ්චිත සලකා බැලීමක් ඇතුළත් විය හැකි ය.
කළමනාකරණයෙන් විමසීම්	<ul style="list-style-type: none"> ● පූර්ව කාල පරිච්ඡේදයේ වෙනස්කම් ඇතුළුව, ආයතනයේ සම්බන්ධිත පාර්ශ්වයන්ගේ අනන්‍යතාව ● ආයතනය සහ මෙම සම්බන්ධිත පාර්ශ්වයන් අතර සම්බන්ධතාවල ස්වභාවය ● කාල සීමාව තුළ මෙම සම්බන්ධිත පාර්ශ්වයන් සමග කිසියම් ගනුදෙනුවකට ආයතනය ඇතුළු වී ඇත්ද සහ එසේ නම්, ගනුදෙනුවල වර්ගය සහ අරමුණ
ආයතනය තුළ කළමනාකරණය සහ වෙනත් විමසීම්	<ul style="list-style-type: none"> ● අදාළ මූල්‍ය වාර්තාකරණ රාමුවට අනුකූලව සම්බන්ධිත පාර්ශ්ව සබඳතා සහ ගනුදෙනු හඳුනා ගැනීම, ගිණුම්ගත කිරීම සහ අනාවරණය කිරීම ● සම්බන්ධිත පාර්ශ්වයන් සමග සැලකිය යුතු ගනුදෙනු සහ විධිවිධාන අනුමත කිරීම සහ බලය පැවරීම ● සාමාන්‍ය ව්‍යාපාරයෙන් බැහැරව සැලකිය යුතු ගනුදෙනු අනුමත කිරීම

6.5.3 සම්බන්ධිත පාර්ශ්වීය ගනුදෙනු සඳහා විගණන ක්‍රියාපටිපාටි

සම්බන්ධිත පාර්ශ්වීය ගනුදෙනු හඳුනා ගැනීම සඳහා විගණක විසින් පහත සඳහන් ක්‍රියාපටිපාටි සිදු කළ හැකි ය.

- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල අනාවරණය කළ යුතු සම්බන්ධිත පාර්ශ්වීයන් සමග ගනුදෙනු සිදු වී ඇත්දැයි කළමනාකරණය සහ අධ්‍යක්ෂවරුන්ගෙන් විමසීම
- දැනුවත් සම්බන්ධිත පාර්ශ්වීයන්ගේ නම් සඳහා පෙර වර්ෂයේ වැඩ පත්‍රිකා සමාලෝචනය කිරීම
- කොටස් හිමියන්ගේ සහ අධ්‍යක්ෂවරුන්ගේ රැස්වීම් වාර්තා සමාලෝචනය කිරීම සහ අධ්‍යක්ෂවරුන්ගේ ඇල්ම පිළිබඳ ලේඛනය වැනි වෙනත් අදාළ ව්‍යවස්ථාපිත වාර්තා සමාලෝචනය කිරීම
- විශාල හෝ අසාමාන්‍ය ගනුදෙනු හෝ ශේෂයන් සඳහා ගිණුම් වාර්තා සමාලෝචනය කිරීම, විශේෂයෙන් මූල්‍ය කාල පරිච්ඡේදයේ අවසානයේ හෝ ඊට ආසන්නව හඳුනාගෙන ඇති ගනුදෙනු
- ලැබිය යුතු හා ගෙවිය යුතු ණය පිළිබඳ තහවුරු කිරීම් සහ බැංකුවලින් තහවුරු කිරීම් සමාලෝචනය කිරීම, විවැනි සමාලෝචනයක් මගින් ආයතනයට උපකරුවන් සිටිනම් ඔවුන්ගේ සම්බන්ධතාවය දැක්විය හැකි ය.
- ආයෝජන ගනුදෙනු සමාලෝචනය කිරීම, උදාහරණයක් ලෙස හවුල් ව්‍යාපාරයක් හෝ වෙනත් ආයතනයක ස්කන්ධ අයිතිය මිලට ගැනීම හෝ විකිණීම
- සේවකයින්ගේ ප්‍රයෝජනය සඳහා පිහිටුවා ඇති සියලු ම විශ්‍රාම වැටුප් හා වෙනත් අරමුදල් සහ ඔවුන්ගේ කළමනාකරණ සහ භාරකරුවන්ගේ නම් විමසීම
- අධ්‍යක්ෂවරුන් සහ නිලධාරීන් වෙතත් ආයතන සමග පවතින සම්බන්ධතා විමසීම
- ප්‍රධාන කොටස් හිමියන්ගේ නම් දැනගැනීම සඳහා කොටස් ලේඛනය සමාලෝචනය කිරීම
- අතිරේක සම්බන්ධිත පාර්ශ්වීයන් පිළිබඳ ඔවුන්ගේ දැනුම පිළිබඳව දැනට විගණනයට සම්බන්ධ වෙනත් විගණකවරුන් හෝ පෙර සිටි විගණකවරුන්ගෙන් විමසීම
- ආයතනයේ බදු වාර්තා, ව්‍යවස්ථාව යටතේ කරන ලද ප්‍රතිලාභ සහ සම්බන්ධිත පාර්ශ්වීයන්ගේ පැවැත්ම පිළිබඳ සාක්ෂි සඳහා නියාමන ආයතන වෙත සපයන ලද වෙනත් තොරතුරු සමාලෝචනය කිරීම
- සම්බන්ධිත පාර්ශ්වීයන්ගේ පැවැත්ම හෝ සම්බන්ධිත පාර්ශ්වීය ගනුදෙනු පිළිබඳ ඇගවීම් සඳහා නීතිඥයින්ගේ ඉන්වොයිසි සහ ලිපි හුවමාරුව සමාලෝචනය කිරීම

6.5.4 සම්බන්ධිත පාර්ශ්වීය ගනුදෙනු අනාවරණය කීම හඳුනා ගැනීම සඳහා වගකිව යුත්තේ කවුද?

සම්බන්ධිත පාර්ශ්වීය ගනුදෙනු හඳුනා ගැනීම සඳහා කළමනාකරණය වගකීම දරයි. විවැනි ගනුදෙනු නිතර අතේ දැරී සිදු නොවන බැවින් නිසි ලෙස අනුමත කළ යුතු ය. සම්බන්ධිත පාර්ශ්වීය ගනුදෙනු අනාවරණය කිරීම සඳහා කළමනාකරණය ද වගකිව යුතු ය. පාර්ශ්වීයන් සම්බන්ධ යන්න කළමනාකරණයට ස්වයංව පෙනෙන්නට නොතිබිය හැකි ය. තවද, බොහෝ ගිණුම්කරණ පද්ධති සැලසුම් කර ඇත්තේ සම්බන්ධිත පාර්ශ්වීය ගනුදෙනු වෙන්කර හඳුනා ගැනීමට හෝ සාරාංශ කිරීමට නොවේ. විබැවින් කළමනාකරණයට ගිණුම් තොරතුරු පිළිබඳ අතිරේක විශ්ලේෂණයක් සිදු කිරීමට සිදුවනු ඇත.

6.5.4.1 සම්බන්ධිත පාර්ශ්වීය ගනුදෙනු සඳහා විගණකගේ වගකීම

සියලු ප්‍රමාණාත්මක සම්බන්ධිත පාර්ශ්වීය ගනුදෙනු හඳුනා ගැනීම විගණනයකින් අපේක්ෂා කළ නොහැකි ය. විගණන නිලධාරීන් විසින් අනාවරණය නොකළ සම්බන්ධිත පාර්ශ්වීය ගනුදෙනු අනාවරණය කර නොගැනීමේ

අවදානම විශේෂයෙන් ඉහළ මට්ටමක පවතින්නේ

- සම්බන්ධිත පාර්ශ්වීය ගනුදෙනු ගාස්තු රහිතව සිදු වූ විට,
- සම්බන්ධිත පාර්ශ්වීය ගනුදෙනු විගණකවරුන්ට ස්වයංව නොපෙනෙන විට,
- සම්බන්ධිත පාර්ශ්වයක් සමග ගනුදෙනු කරනවිට විගණකවරුන්ට එම පාර්ශ්වය සම්බන්ධිත පාර්ශ්වයක් සාධාරණ ලෙස අපේක්ෂා කළ නොහැකි වූ විට,
- සම්බන්ධිත පාර්ශ්ව සමග වන ගනුදෙනුවක සම්පූර්ණ නියමයන් සැලවීමට කළමනාකාරීත්වය විසින් ක්‍රියාකාරී පියවර ගෙන ඇත.
- ආයතනික ව්‍යුහය සංකීර්ණ වේ.

6.5.5 ලිඛිත නියෝජනයන්

අදාළ මූල්‍ය වාර්තාකරණ රාමුව මගින් සම්බන්ධිත පාර්ශ්වීය අවශ්‍යතා තහවුරු කරනවිට, විගණක විසින් කළමනාකාරීත්වයෙන් ලිඛිත නියෝජනයන් ලබාගත යුතු අතර, අදාළ අවස්ථාවල දී, පාලනය පිළිබඳ වගකිව යුතු පාර්ශ්වයෙන් ද, ආයතනයේ සම්බන්ධිත පාර්ශ්වයන්ගේ අනන්‍යතාවය සහ ඔවුන් දන්නා සියලු සම්බන්ධිත පාර්ශ්වීය සබඳතා සහ ගනුදෙනු ඔවුන් විගණකවරයාට හෙළි කර ඇති බවටත් මූල්‍ය වාර්තාකරණය රාමුවේ අවශ්‍යතාවයන්ට අනුකූලව ඔවුන් විවැනි සම්බන්ධිත සහ ගනුදෙනු හිසි ලෙස ගණනය කර අනාවරණය කර ඇති බවටත් මෙම නියෝජනය ලබා ගත යුතු ය.

6.5.6 විගණන නිගමන සහ වාර්තාකරණය

සම්බන්ධිත පාර්ශ්වයන් හා විවැනි පාර්ශ්වයන් සමග ගනුදෙනු කිරීම සම්බන්ධයෙන් ප්‍රමාණවත් විගණන සාක්ෂි ලබා ගැනීමට විගණකවරයාට නොහැකි නම් හෝ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒවා අනාවරණය කිරීම ප්‍රමාණවත් නොවන බව නිගමනය කරන්නේ නම්, විගණක විසින් විගණන වාර්තාව හිසි පරිදි විකරණය කළ යුතු ය. ආයතනයට සම්බන්ධිත පාර්ශ්වයන් සම්බන්ධයෙන් විගණනයේ දී පැන නගින සියලු වැදගත් කරුණු විගණක විසින් සන්නිවේදනය කළ යුතු ය.

6.6 පසුව ඇතිවෙන සිදුවීම් (SLAuS 560)

6.6.1 අර්ථ දැක්වීම

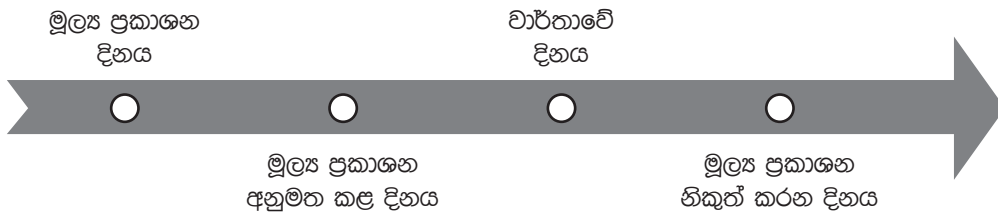
පසුව ඇතිවෙන සිදුවීම් - මූල්‍ය ප්‍රකාශන දිනය සහ විගණන වාර්තාවේ දිනය අතර සිදුවන සිදුවීම් සහ විගණන වාර්තාවේ දිනට පසුව විගණකවරයාට දැනගත හැකි කරුණු.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන දිනය - මූල්‍ය ප්‍රකාශන මගින් ආවරණය වන ගිණුම් කාල පරිච්ඡේදය අවසන් වන දිනය

මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුමත කළ දිනය - අදාළ සටහන් ඇතුළුව මූල්‍ය ප්‍රකාශන සකස් කර ඇති දිනය සහ පිළිගත් අධිකාරිය ඇති අය එම මූල්‍ය ප්‍රකාශන සඳහා වගකීම භාරගෙන ඇති බව ප්‍රකාශ කර ඇති දිනය

විගණන වාර්තාවේ දිනය - SLAuS 700 ට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ විගණන වාර්තාවේ විගණක විසින් සටහන් කරන දිනය

මූල්‍ය ප්‍රකාශන හිකුත් කළ දිනය - විගණකගේ වාර්තාවේ සහ විගණනය කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශන තෙවන පාර්ශ්වයන්ට ලබා දී ඇති දිනය

6.6.2 විගණකගේ වගකීම

මූල්‍ය ප්‍රකාශන දිනයෙන් පසුව සිදුවන ඇතැම් සිදුවීම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට බලපානු ඇත. බොහෝ මූල්‍ය වාර්තාකරණ රාමු විශේෂයෙන් වචන සිදුවීම් ගැන සඳහන් කරයි. වචන මූල්‍ය වාර්තාකරණ රාමු සාමාන්‍යයෙන් සිදුවීම් වර්ග දෙකක් හඳුනා ගනී.

- (a) මූල්‍ය ප්‍රකාශන දිනයෙහි පැවති තත්වය පිළිබඳ සාක්ෂි සපයන ඒවා
- (b) මූල්‍ය ප්‍රකාශන දිනයෙන් පසුව ඇති වූ තත්වයන් පිළිබඳ සාක්ෂි සපයන ඒවා

මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල හඳුනාගත යුතු හෝ අනාවරණය කිරීම අවශ්‍ය වන මූල්‍ය ප්‍රකාශන දිනය සහ විගණන වාර්තාවේ දිනය අතර සිදුවන සියලු සිදුවීම් සඳහා ප්‍රමාණවත් යෝග්‍ය විගණන සාක්ෂි ලබා ගැනීම සඳහා විගණක විසින් විගණන ක්‍රියාපටිපාටිය සිදු කළ යුතු ය.

6.6.3 විගණන පටිපාටි

විගණකගේ අවදානම් තක්සේරුව මත පදනම්ව, අවශ්‍ය විගණන ක්‍රියාපටිපාටිවලට මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දිනය සහ විගණන වාර්තාවේ දිනය අතර සිදුවන ගිණුම් වාර්තා හෝ ගනුදෙනු සමාලෝචනය කිරීම හෝ පරීක්ෂා කිරීම සම්බන්ධ ප්‍රමාණවත් යෝග්‍ය විගණන සාක්ෂි ලබා ගැනීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාපටිපාටි ඇතුළත් විය හැකි ය.

වචන විගණන ක්‍රියාපටිපාටිවල ස්වභාවය සහ ප්‍රමාණය තීරණය කිරීමේ දී විගණක විසින් අවදානම් තක්සේරුව සැලකිල්ලට ගත යුතු අතර, ඒවාට පහත සඳහන් දෑ ඇතුළත් වේ.

- i) පසුව ඇතිවෙන සිදුවීම් හඳුනා ගැනීම සහතික කිරීම සඳහා කළමනාකරණය විසින් පනිටුවා ඇති ක්‍රියාපටිපාටි පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබා ගැනීම
- ii) මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට බලපාන පසුකාලීන සිදුවීම් සිදු වී ඇත්දැයි කළමනාකරණය සහ පාලනය පිළිබඳ වගකිව යුතු පාර්ශ්වයෙන් විමසීම
 - a. නව බැඳීම්, ණය ගැනීම් හෝ ඇපකරයන් ඇතුළත් කර තිබේ ද යන්න
 - b. වත්කම් විකිණීම හෝ අත්පත් කර ගැනීම සිදු වී තිබේ ද නැතහොත් සැලසුම් කර තිබේ ද යන්න
 - c. නව කොටස් හෝ ණයකර නිකුතුව වැනි ප්‍රාග්ධනයේ වැඩි වීමක් හෝ ණය උපකරණ නිකුත් කිරීම හෝ ඒකාබද්ධ කිරීම හෝ ඇවර කිරීම සඳහා ගිවිසුමක් පිළියෙල කර තිබේ ද නැතහොත් සැලසුම් කර තිබේ ද යන්න.
 - d. කිසියම් වත්කමක් රජය විසින් පවරාගෙන හෝ විනාශ කර තිබේ ද, උදාහරණයක් ලෙස ගින්නෙන් හෝ ගංවතුරෙන්
 - e. අවිනිශ්චිතතාවයන් සම්බන්ධයෙන් කිසියම් වර්ධනයක් සිදු වී තිබේ ද යන්න
 - f. කිසියම් අසාමාන්‍ය ගිණුම්කරණ ගැලපීම් කර තිබේ ද යන්න

- g. මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල භාවිතා වන ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල යෝග්‍යතාවය ප්‍රශ්න කරනු ලබන කිසියම් සිදුවීමක් සිදු වී හෝ සිදු වීමට ඉඩ තිබේ ද යන්න. උදාහරණයක් ලෙස, වචනි සිදුවීම් අඛණ්ඩභාවය නම් උපකල්පනයේ වලංගුභාවය ප්‍රශ්න කරයි.
 - h. ඇස්තමේන්තු හෝ ප්‍රතිපාදන මැනීමට අදාළ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සිදුවීම් සිදු වී තිබේ ද යන්න
 - j. වත්කම් හැවරුම් අයකර ගැනීමේ හැකියාව හා සම්බන්ධ කිසියම් සිදුවීමක් සිදු වී තිබේ ද යන්න.
- iii) මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දිනට පසුව පවත්වනු ලැබූ ආයතනයේ හිමිකරුවන්, කළමනාකරණය සහ පාලනය පිළිබඳ වගකිව යුතු පාර්ශ්වයේ රැස්වීම්වල රැස්වීම් වාර්තා කියවීම සහ රැස්වීම් වාර්තා තවමත් ලබාගත නොහැකි වුවහොත් රැස්වීම්වල දී සාකච්ඡා කළ කරුණු පිළිබඳව විමසීම
- iv) ආයතනයේ නවතම අතුරු මූල්‍ය ප්‍රකාශන කියවීම
- v) මූල්‍ය ප්‍රකාශන දිනයෙන් පසු කාල සීමාවන් සඳහා ආයතනයේ ආසන්නත ම පවතින අයවැය, මුදල් ප්‍රවාහ පුරෝකථනයන් සහ වෙනත් අදාළ කළමනාකරණ වාර්තා කියවීම
- vi) නඩු සහ හිමිකම් සම්බන්ධයෙන් ආයතනයේ හිමි උපදේශකගෙන් වාචික හෝ ලිඛිත විමසීම් විමසීම
- vii) වෙනත් විගණන සාක්ෂි සඳහා සහය දැක්වීමට සහ විමර්ශන සුදුසු විගණන සාක්ෂි ලබා ගැනීමට නිශ්චිත පසුකාලීන සිදුවීම් ආවරණය වන ලිඛිත නියෝජනයන් අවශ්‍යදැයි සලකා බලන්න.

6.6.4 විගණන වාර්තාවේ දිනට පසුව නමුත් මූල්‍ය ප්‍රකාශන නිකුත් කළ දිනට පෙර සිදුවීම්

විගණන වාර්තාවේ දිනට පසුව මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් විගණන ක්‍රියාපටිපාටියක් සිදු කිරීමට විගණකවරයාට කිසිදු බැඳීමක් නොමැත. කෙසේ වෙතත්, විගණන වාර්තාවේ දිනට පසුව නමුත් මූල්‍ය ප්‍රකාශන නිකුත් කළ දිනට පෙර කාරණයක් විගණකවරයාට දැන ගැනීමට ලැබුණු නම් සහ එය විගණන වාර්තාවේ දිනයේ දී විගණකවරයා දැන සිටියේ නම්, එය විගණකගේ වාර්තාව සංශෝධනය කිරීමට විගණකවරයාට හේතු වන්නට ඇත. විගණන වාර්තාවට සංශෝධනයක් අවශ්‍ය නම් විගණක විසින් පහත සඳහන් දෑ සිදු කළ යුතු ය.

- i) කළමනාකරණය හා සුදුසු අවස්ථාවන්හි දී, පාලනය පිළිබඳ වගකිව යුතු පාර්ශ්වය සමග කාරණය සාකච්ඡා කිරීම
- ii) මූල්‍ය ප්‍රකාශන සංශෝධනය අවශ්‍ය ද යන්න තීරණය කිරීම
- iii) මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල මෙම කාරණය විසඳීමට කළමනාකරණය අදහස් කරන්නේ කෙසේදැයි විමසීම

කළමනාකරණය මූල්‍ය ප්‍රකාශන සංශෝධනය කරන්නේ නම්, විගණක විසින්,

- සංශෝධනය සම්බන්ධයෙන් අවශ්‍ය අවස්ථාවන්හි දී අවශ්‍ය විගණන ක්‍රියාපටිපාටි ක්‍රියාත්මක කිරීම
- සංශෝධිත මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ නව විගණන වාර්තාවක් සැපයීම. නව විගණකගේ වාර්තාව සංශෝධිත මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුමත කළ දිනට වඩා කලින් දිනයක් සඳහන් නොකළ යුතු ය.

විගණක විසින් ඒවා සංශෝධනය කළ යුතු යැයි විශ්වාස කරන අවස්ථාවන්හි දී මූල්‍ය ප්‍රකාශන සංශෝධනය නොකරන්නේ නම්, එවිට

- විගණකගේ වාර්තාව තවමත් ආයතනයට ලබා දී නොමැති නම්, විගණක විසින් SLAuS 705 ට අවශ්‍ය පරිදි මතය විකරණය කර විගණකගේ වාර්තාව ලබා දිය යුතු ය.
- විගණකගේ වාර්තාව දැනටමත් ආයතනයට ලබා දී ඇත්නම්, අවශ්‍ය සංශෝධිත සිදු කිරීමට පෙර තෙවන පාර්ශ්වයන්ට මූල්‍ය ප්‍රකාශන නිකුත් නොකරන ලෙස විගණක විසින් කළමනාකාරීත්වයට දැනුම් දිය යුතු ය.

අවශ්‍ය සංශෝධන නොමැතිව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පසුව නිකුත් කරනු ලැබුවහොත්, විගණකගේ වාර්තාව මත විශ්වාසය තැබීම වැළැක්වීමට විගණක විසින් සුදුසු ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතු ය.

උදා: විගණන වාර්තාව විගණක විසින් අත්සන් කළ පසු, සේවාදායකයාගේ ගනුදෙනුකරුවකු මූල්‍ය දුෂ්කරතාවයක් හේතුවෙන් එහි මෙහෙයුම් නවතා දමා ඇති නම්, ඔහුගෙන් ලැබිය යුතු මුදල ආපසු අයකර ගත නොහැකි යැයි සැලකේ.

ලැබිය යුතු ශේෂය මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ප්‍රමාණාත්මක යැයි උපකල්පනය කරමින්, විගණක විසින් පහත සඳහන් පියවර ගත යුතු ය.

- කාරණය කළමනාකාරීත්වය සමග සාකච්ඡා කර ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රකාශන සංශෝධනය කරන ලෙස ඉල්ලා සිටිය යුතු ය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශන සංශෝධනය කිරීමට කළමනාකරණය එකඟ වන්නේ නම්, අවශ්‍ය අවස්ථාවන්හි දී අවශ්‍ය විගණන ක්‍රියා පටිපාටි ක්‍රියාත්මක කර නව විගණන වාර්තාවක් සැපයීම
- කළමනාකරණය මූල්‍ය ප්‍රකාශන සංශෝධනය නොකරන්නේ නම්, විගණන වාර්තාව වෙනස් කළ යුතු ය. (තවමත් නිකුත් කර නොමැති නම්) හෝ මූල්‍ය ප්‍රකාශන නිකුත් නොකරන ලෙස කළමනාකාරීත්වයට දැනුම් දිය යුතු ය.

6.6.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන නිකුත් කිරීමේ පසු සිදුවීම්

මූල්‍ය ප්‍රකාශන නිකුත් කිරීමේ පසුව, එවැනි මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් විගණන ක්‍රියාපටිපාටියක් සිදු කිරීමට විගණකවරයාට කිසිදු බැඳීමක් නොමැත. කෙසේ වෙතත්, මූල්‍ය ප්‍රකාශන නිකුත් කිරීමේ පසු යම් කාරණයක් විගණකවරයාට දැනගන්නට ලැබුණි නම් සහ එය විගණන වාර්තාවේ දිනයේ දී විගණකවරයා දැන සිටියේ නම්, එය විගණකගේ වාර්තාව සංශෝධනය කිරීමට විගණකවරයාට හේතු වන්නට ඇත. එසේ නම් විගණක විසින්:

- i. කළමනාකරණය සමග සාකච්ඡා කිරීම සහ සුදුසු අවස්ථාවල දී පාලනය පිළිබඳ වගකිව යුතු පාර්ශ්වය සමග ද සාකච්ඡා කිරීම
- ii. මූල්‍ය ප්‍රකාශන සංශෝධනය අවශ්‍ය ද යන්න තීරණය කිරීම
- iii. මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල මෙම කාරණය විසඳීමට කළමනාකාරීත්වය අදහස් කරන්නේ කෙසේදැයි විමසීම

කළමනාකරණය මූල්‍ය ප්‍රකාශන සංශෝධනය කරන්නේ නම්, විගණක විසින්:

- i. සංශෝධනයට අදාළව විගණන ක්‍රියාපටිපාටි ක්‍රියාත්මක කිරීම
- ii. දැනටමත් විගණන වාර්තාව සමග මූල්‍ය ප්‍රකාශන ලබා ගන්නා ඕනෑම අයෙකුට තත්වය දැනුම් දීම සහතික කිරීම සඳහා කළමනාකාරීත්වය විසින් ගනු ලැබූ පියවර සමාලෝචනය කිරීම

කලින් නිකුත් කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශන සහ විගණකවරයාගේ පෙර වාර්තාවේ සංශෝධනය කිරීමට තුඩු දුන් කරුණු පුළුල් ලෙස සාකච්ඡා කෙරෙන මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන්හි වන සටහනකට යොමුව දැක්වෙන කරුණු අවධාරණය කිරීමේ ඡේදයක් හෝ වෙනත් කාරණා ඡේදයක් විගණකවරයාගේ නව හෝ සංශෝධිත විගණන වාර්තාවට ඇතුළත් විය යුතු ය.

කලින් නිකුත් කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශන ලැබුණු ඕනෑම අයෙකුට තත්වය පිළිබඳව දැනුම් දීමටත්, සංශෝධනය කළ යුතු යැයි විගණකවරයා විශ්වාස කරන අවස්ථාවන්හි දී මූල්‍ය ප්‍රකාශන සංශෝධනය කිරීමටත් කළමනාකාරීත්වය අවශ්‍ය පියවර නොගන්නේ නම්, විගණකගේ වාර්තාව මත අනාගත විශ්වාසය තැබීම වැළැක්වීමට විගණක විසින් උත්සාහ කරනු ඇති බව විගණක විසින් කළමනාකාරීත්වයට දැනුම් දිය යුතු ය.

උදා: මූල්‍ය ප්‍රකාශන නිකුත් කළ පසු, විගණක විසින් සේවාදායකයාගේ ගනුදෙනුකරුවකු මූල්‍ය දුෂ්කරතාවයක්

හේතුවෙන් සිය මෙහෙයුම් නවතා දමා ඇති නම්, ඔහුගෙන් ලැබිය යුතු මුදල ආපසු අයකර ගත නොහැකි යැයි සලකනු ලැබේ.

ලැබිය යුතු ශේෂය මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ප්‍රමාණාත්මක යැයි උපකල්පනය කරමින්, විගණක විසින් පහත සඳහන් පියවර ගත යුතු ය.

- කාරණය කළමනාකාරීත්වය සමග සාකච්ඡා කර ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රකාශන සංශෝධනය කරන ලෙස ඉල්ලා සිටිය යුතු ය.
- තත්වයන් යටතේ අවශ්‍ය විගණන ක්‍රියාපටිපාටි ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ නව විගණන වාර්තාවක් සැපයීම හෝ මූල්‍ය ප්‍රකාශන සංශෝධනය කිරීමට කළමනාකරණය විකඟ වේ නම් සංශෝධනයට හේතුව වඩාත් විස්තරාත්මකව සාකච්ඡා කෙරෙන සටහනකට යොමු කරමින් කරුණු අවධාරණය කිරීමේ ජේදයක් හෝ වෙනත් කාරණා ජේදයක් ඇතුළත් කිරීම
- කළමනාකරණය මූල්‍ය කටයුතු සංශෝධනය නොකරන්නේ නම්, පෙර මූල්‍ය ප්‍රකාශන ලැබුණු ඕනෑම කෙනෙකුට තත්වය පිළිබඳව දැනුම් දීමට අවශ්‍ය පියවර ගැනීම

6.7 අඛණ්ඩ පැවැත්ම (SLAuS 570)

6.7.1 හැඳින්වීම

අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ උපකල්පනය යටතේ, ආයතනයක් පෙනෙන අනාගත කාලයක් සඳහා අඛණ්ඩව සිදු කිරීමක් ලෙස සලකනු ලැබේ. අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ උපකල්පනය භාවිතා කිරීම සුදුසු වූ විට, වත්කම් සහ වගකීම් සටහන් කරනු ලබන්නේ ආයතනයට එහි වත්කම් ව්‍යාපාර කටයුතුවල දී උපලබ්දි කර ගැනීමට හැකි ලෙසත් එහි වගකීම් පියවීමට හැකි බවට යන පදනම මත ය. කළමනාකරණය විසින් ආයතනය අවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ එසේ කිරීම හැර ප්‍රයෝගික විකල්පයක් නොමැති නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශන අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ උපකල්පනය මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේ මූලික මූලධර්මයක් වන අතර එම නිසා ආයතනයෙහි අඛණ්ඩ පැවැත්මක් ඇත්දැයි තක්සේරු කිරීම කළමනාකරණයට අවශ්‍ය වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන්හි බොහෝ කෙණ්ඩවල වටිනාකමට, ගිණුම් ශේෂයන් ඉදිරිපත් කරන ආකාරය සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශන හෙළිදරව් කිරීම් කෙරෙහි එය බලපාන හෙයින්, අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ උපකල්පනය සැලකිලිමත්ව සලකා බැලීම ඉතා වැදගත් වේ. මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේ දී අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ උපකල්පනයට එතරම් වැදගත්කමක් ඇති හෙයින්, අඛණ්ඩ පැවැත්ම සමාලෝචනය විගණනයේ ඉතා වැදගත් කොටසකි. අඛණ්ඩ පැවැත්ම සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ අරමුණු:

- අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ උපකල්පනය කළමනාකරණයේ යෝග්‍යතාවය පිළිබඳ ප්‍රමාණවත් යෝග්‍ය විගණන සාක්ෂි ලබා ගැනීම
- අඛණ්ඩ පැවැත්මක ක්‍රියා කිරීමට සමාගමට ඇති හැකියාව පිළිබඳ සැලකිය යුතු සැකයක් ඇති කළ හැකි සිදුවීම් හෝ තත්වයන් හා සම්බන්ධ සැලකිය යුතු අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේ ද යන්න තීරණය කිරීම
- විගණක වාර්තාවට සිදු කළ හැකි බලපෑම් තීරණය කිරීම

SLAuS 570 හි අඛණ්ඩ පැවැත්ම උපකල්පනය පිළිබඳ සැකයක් ඇති කළ හැකි සිදු වීම් හෝ කොන්දේසි පිළිබඳ උදාහරණ ඇතුළත් වේ

ඇතැම්විට අඛණ්ඩ පැවැත්මට බලපෑම් කරන ඇඟවීම් ලෙස හඳුන්වනු ලබන අතර මේවා 'මූල්‍ය', 'මෙහෙයුම්' සහ 'වෙනත්' යන කොටස් තුනකට වෙන් කර ගත හැකි වේ. ඒවා පහත දැක්වේ.

6.7.2 අඛණ්ඩ පැවැත්ම උපකල්පනය පිළිබඳ සැකයක් ඇතිවිය හැකි සිදුවීම් හෝ කොන්දේසි (ආයතනයට අඛණ්ඩ පැවැත්මක් ඇති බවට විභව ඇඟවීම්)

මූල්‍ය ඇඟවීම්

- ශුද්ධ වගකීම් හෝ ශුද්ධ ජංගම වගකීම් තත්වය
- අලුත් කිරීමේ හෝ ආපසු ගෙවීමේ අපේක්ෂාවක් නොමැතිව ස්ථාවර කාල වකවානු සඳහා ගනු ලැබූ ණය නිරවුල් කිරීමේ දින ආසන්න වීම
- ණයහිමියන්ගේ මූල්‍ය ආධාර ඉවත් කර ගැනීමේ ඇඟවීම්
- සාමාන්‍ය මෙහෙයුම් මුදල් ප්‍රවාහ (පසුගිය හෝ අනාගත)
- අහිතකර මූලික මූල්‍ය අනුපාත
- සැලකිය යුතු මෙහෙයුම් අලාභ හෝ මුදල් ප්‍රවාහ උත්පාදනය සඳහා භාවිතා කරන වත්කම්වල වටිනාකම සැලකිය යුතු ලෙස පහත වැටීම
- ලාභාංශ හිඟ හිටීම හෝ අත්හිටුවීම
- නියමිත දිනට ණයහිමියන්ට ගෙවීමට නොහැකි වීම
- ණය ගිවිසුම්වල කොන්දේසිවලට අනුකූල වීමට නොහැකි වීම
- ණය පදනමින් සිදු කළ ගනුදෙනු මුදල් පදනමට මාරු කිරීම
- අත්‍යවශ්‍ය නව නිෂ්පාදන සංවර්ධනය හෝ වෙනත් අත්‍යවශ්‍ය ආයෝජන සඳහා මූල්‍ය පහසුකම් ලබා ගැනීමට නොහැකි වීම

මෙහෙයුම් ඇඟවීම්

- මෙහෙයුම් අනුවර කිරීමට හෝ නැවැත්වීමට කළමනාකරණය අපේක්ෂා කිරීම
- ප්‍රතිස්ථාපනයකින් තොරව ප්‍රධාන කළමනාකරණය ඉවත් වීම
- ප්‍රධාන වෙළෙඳපොළක්, ප්‍රධාන ගනුදෙනුකරුවන්, බලපත්‍රයක් හෝ ප්‍රධාන සැපයුම්කරුවන් අහිමි වීම
- ශ්‍රම දුෂ්කරතා
- වැදගත් සැපයුම්වල හිඟ හිටීමත්
- ඉතා සාර්ථක තරගකරුවෙකුගේ මතු වීම

වෙනත් ඇඟවීම්

- ප්‍රාග්ධන හෝ වෙනත් ව්‍යාපස්ථාපිත අවශ්‍යතාවයන්ට අනුකූල නොවීම
- ආයතනයට විරෝධීව නෛතික හෝ නියාමන ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම සාර්ථක වුවහොත්, ඊට අදාළ වන්දි ගෙවීම සිදු කිරීමට ආයතනයට සිදු වීම
- ආයතනය කෙරෙහි අහිතකර ලෙස බලපානු ඇතැයි අපේක්ෂිත හිතී / රෙගුලාසි / රජයේ ප්‍රතිපත්තිවල වෙනස් වීම
- රක්ෂණය නොකළ හෝ අඩුවෙන් රක්ෂණය කළ ව්‍යසනයන් සිදු වූ විට

6.7.3 අඛණ්ඩ පැවැත්ම සඳහා කළමනාකරණයේ වගකීම්

හිතියේ හෝ නියාමනයේ සහ මූල්‍ය වාර්තාකරණ රාමුව තුළ දක්වා ඇති අඛණ්ඩ පැවැත්ම සම්බන්ධව කළමනාකරණයට හිඟවීම් වගකීම් ඇති. කළමනාකරණය විසින් ආයතනයකට අඛණ්ඩ ලෙස ඉදිරියට යාමට ඇති හැකියාව තක්සේරු කිරීම LKAS 1 මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කිරීමෙන් තුළ අඩංගු හිඟවීම් අවශ්‍යතාවයකි. පොදු අරමුණෙහි මූල්‍ය ප්‍රකාශන සකස් කර ඇත්තේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පදනම් කර බැවින්, අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ උපකල්පනය මූල්‍ය ප්‍රකාශන සැකසීමේ මූලික මූලධර්මයකි. එබැවින්, මූල්‍ය වාර්තා සැකසීමේ හා ඉදිරිපත් කිරීමේ යන මූල්‍ය වාර්තාකරණ රාමුවේ පැහැදිලිව දක්වා නොතිබුණ ද එය කළමනාකරණයේ වගකීමක් වේ. අඛණ්ඩ ව්‍යාපාරයක් ලෙස පවත්වාගෙන යාමට ආයතනයට ඇති හැකියාව තක්සේරු කිරීමේ කළමනාකරණයේ මෙම වගකීමට අවිනිශ්චිත අනාගත ප්‍රතිඵල පිළිබඳ විනිශ්චයක් කිරීම ඇතුළත් වේ. මෙම විනිශ්චය පහත සඳහන් කරුණු බලපායි.

- අවිනිශ්චිතතා ප්‍රමාණය
- ආයතනයේ ප්‍රමාණය හා සංකීර්ණත්වය
- ව්‍යාපාරයේ ස්වභාවය සහ තත්වය
- අනාගතය පිළිබඳ විනිශ්චය පදනම් වන්නේ විනිශ්චයන් කරන අවස්ථාවේ දී ලබා ගත හැකි තොරතුරු මතය. නමුත් පසු සිදුවීම් තුළින් අස්ථිර ප්‍රතිඵල ඇති විය හැකි ය.

ඔවුන්ගේ තක්සේරුව අතරතුර, කළමනාකරුවන්වය සිද්ධියක් හෝ තත්වයක් හා සම්බන්ධ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයන් පිළිබඳව දැනුවත්ව සිටී නම්, අඛණ්ඩ පැවැත්ම සඳහා ආයතනයේ හැකියාව කෙරෙහි සැලකිය යුතු සැකයක් ඇති කළ හැකි නම්, එම අවිනිශ්චිතතාවයන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල අනාවරණය කළ යුතු ය. පරිච්ඡේදයේ මුලින් සාකච්ඡා කළ පරිදි, කළමනාකාරීත්වය විසින් අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ උපකල්පනය සුදුසු නොවන බව නිගමනය කරන්නේ නම්, ඔවුන්ට වෙනත් පදනමක් මත ගිණුම් සකස් කිරීමට අවශ්‍ය වනු ඇත. මෙය සිදු වූ විට, ඔවුන් අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ උපකල්පනය භාවිතා කර නොමැති බව හෙළි කළ යුතු අතර එයට හේතුව පැහැදිලි කළ යුතු ය.

6.7.4 කළමනාකරණ තක්සේරුව

අඛණ්ඩ පැවැත්මක් ලෙස ආයතනයට ඉදිරියට යා හැකි ද යන්න පිළිබඳ මූලික තක්සේරුවක් කළමනාකරණය විසින් සිදු කර තැබිය හැකි ය. එසේ තිබේ නම්, විගණක විසින් එය කළමනාකරණය සමග සාකච්ඡා කළ යුතු ය. තක්සේරුව සිදු කර නොමැති නම්, විගණක විසින් අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ උපකල්පනය අපේක්ෂිත භාවිතය සඳහා පදනම් කළමනාකරණය සමග සාකච්ඡා කළ යුතු ය.

6.7.4.1 කළමනාකරණ තක්සේරුව සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම්

අඛණ්ඩ ව්‍යාපාරයක් ලෙස පවත්වාගෙන යාමට ආයතනයට ඇති හැකියාව පිළිබඳ සැලකිය යුතු සැකයක් ඇතිවිය හැකි සිදුවීම් හෝ කොන්දේසි පිළිබඳ සාක්ෂි සඳහා විගණකවරයා විගණනය පුරා අවදියෙන් සිටිය යුතු ය. කෙසේ වෙතත්, කළමනාකරණ තක්සේරුව සම්බන්ධයෙන් විගණකවරයාට හිඟවීම් වගකීම් ද ඇත. අඛණ්ඩ පැවැත්මක් ලෙස ඉදිරියට යාමට ආයතනයට ඇති හැකියාව පිළිබඳ කළමනාකරණ තක්සේරුව විගණක විසින් ඇගයීමට ලක් කළ යුතු ය. කෙසේ වෙතත්, මෙම තක්සේරුව මූල්‍ය ප්‍රකාශන දින සිට මාස 12කට වඩා අඩු කාලයක් ආවරණය කරන්නේ නම්, විගණක විසින් එහි තක්සේරු කාලය එම දිනයේ සිට අවම වශයෙන් මාස 12 දක්වා දීර්ඝ කරන ලෙස කළමනාකාරීත්වයෙන් ඉල්ලා සිටිය යුතු ය. තක්සේරු කාල සීමාවෙන් ඔබ්බට සිදුවීම් හෝ තත්වයන් පිළිබඳ විගණක කළමනාකරණයේ දැනුම විමසනු ඇත. එමඟින් අඛණ්ඩ ව්‍යාපාරයක් ලෙස පවත්වාගෙන යාමට ආයතනයට ඇති හැකියාව පිළිබඳව සැලකිය යුතු සැකයක් මතු විය හැකි ය.

6.7.5 හඳුනාගෙන ඇති සිදුවීම් හෝ කොන්දේසි

අඛණ්ඩ ව්‍යාපාරයක් ලෙස පවත්වාගෙන යාමට ආයතනයට ඇති හැකියාව පිළිබඳව සැලකිය යුතු සැකයක් ඇතිවිය හැකි සිදුවීම් හෝ කොන්දේසි හඳුනාගෙන තිබේ නම්, ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් පවතින්නේ ද යන්න තීරණය කිරීම සඳහා විගණක විසින් ප්‍රමාණවත් සුදුසු විගණන සාක්ෂි ලබාගත යුතු ය.

- එහි තක්සේරුව සිදු කර නොමැති නම් එය සිදු කරන ලෙස කළමනාකරණයෙන් ඉල්ලා සිටීම
- අනාගත ක්‍රියාමාර්ග සඳහා කළමනාකරණ සැලසුම් ඇගයීම
- මුදල් ප්‍රවාහ පුරෝකථනයක් සකස් කිරීම සඳහා භාවිතා කිරීමට පාදක වූ දත්තවල විශ්වසනීයත්වය තක්සේරු කිරීම සහ පුරෝකථනය කිරීමට භාවිතා කරන උපකල්පන සලකා බැලීම
- කළමනාකරණය විසින් තක්සේරු කළ දින සිට අමතර කරුණු හෝ තොරතුරු ලබා ගත හැකි ද යන්න සලකා බැලීම
- අනාගත ක්‍රියාකාරකම් සඳහා වන සැලසුම් සහ මෙම සැලසුම්වල ශක්‍යතාව පිළිබඳව කළමනාකරණයෙන් සහ පාලනය පිළිබඳ වගකිව යුතු පාර්ශ්වයන්ගෙන් ලිඛිත නියෝජනයක් ඉල්ලා සිටීම

6.7.6 අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ සමාලෝචන සිදු කිරීමේ දී අදාළ වන විගණන ක්‍රියාපටිපාටි

විගණක විසින් සිදු කළ හැකි නිශ්චිත විගණන ක්‍රියාපටිපාටිවලට පහත සඳහන් දෑ ඇතුළත් විය හැකි ය.

- කළමනාකරණය සමග මුදල් ප්‍රවාහය, ලාභය සහ වෙනත් අදාළ පුරෝකථනයන් විශ්ලේෂණය කිරීම සහ සාකච්ඡා කිරීම
- ආයතනයේ ආසන්නත ම අතරු මූල්‍ය ප්‍රකාශන විශ්ලේෂණය කිරීම සහ සාකච්ඡා කිරීම (හෝ කළමනාකරණ ගිණුම්)
- ණයකර සහ ණය ගිවිසුම්වල කොන්දේසි සමාලෝචනය කිරීම සහ ඒවා උල්ලංඝනය වී ඇත්දැයි සලකා බැලීම
- මූල්‍ය දුෂ්කරතා පිළිබඳව සඳහන් කිරීම සඳහා කොටස් හිමියන්, අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය සහ වැදගත් කමිටුවල රැස්වීම්වල වාර්තා කියවීම
- නඩු සහ හිමිකම් සම්බන්ධයෙන් ආයතනයේ නීතිඥවරයාගෙන් විමසීම
- සම්බන්ධිත සහ තෙවන පාර්ශ්වයන් සමග මූල්‍ය ආධාර සැපයීම හෝ පවත්වාගෙන යාම සඳහා විධිවිධානවල පැවැත්ම, නීත්‍යානුකූලභාවය සහ බලාත්මක කිරීමේ හැකියාව තහවුරු කිරීම
- අතිරේක අරමුදල් සැපයීමට එවැනි පාර්ශ්වයන්ගේ මූල්‍ය හැකියාව තක්සේරු කිරීම
- ඉටු නොවූ පාරිභෝගික ඇණවුම් සම්බන්ධයෙන් ආයතනයේ ස්ථාවරය සලකා බැලීම
- අඛණ්ඩ ව්‍යාපාරයක් ලෙස පවත්වාගෙන යාමට ආයතනයට ඇති හැකියාවට බලපාන අයිතම සඳහා කාල සීමාව අවසන් වීමෙන් පසු සිදුවීම් සමාලෝචනය කිරීම
- ණය ගැනීමේ පහසුකම්වල පැවැත්ම, කොන්දේසි සහ ප්‍රමාණවත් බව තහවුරු කිරීම
- නියාමන ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳ වාර්තා ලබා ගැනීම සහ සමාලෝචනය කිරීම
- සැලසුම් සහගතව වත්කම් විකිණීම සඳහා ආධාරකයේ ප්‍රමාණවත් බව තීරණය කිරීම

6.7.7 විගණන වාර්තාකරණය

සිදුවීම් හෝ කොන්දේසිවලට අදාළ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් පවතින්නේ ද යන්න විගණක විසින් සලකා බැලිය යුතු අතර එය අඛණ්ඩ ව්‍යාපාරයක් ලෙස පවත්වාගෙන යාමට ආයතනයට ඇති හැකියාව පිළිබඳ සැක පහළ කළ හැකි ය. මන්ද යත් මෙය විගණක වාර්තාවේ නිකුත් කර ඇති මතයට බලපෑමක් ඇති කරනු බැවින් අවිනිශ්චිතතාවයන් අනාවරණය කළ යුතු ය. විගණක අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ සමලෝචනයන් පසුව ඇතිවිය හැකි අවස්ථා / තත්වයන් පහත වගුවේ සාරාංශ කරයි.

අවස්ථා / තත්වයන්	විගණක වාර්තාවට ඇති බලපෑම
අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ උපකල්පනය සුදුසු නමුත් ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාව ප්‍රමාණවත් ලෙස හෙළිදරව් කර ඇත.	විකරණය නොකළ මතය සහ කරුණක් අවධාරණය කිරීමේ ඡේදය
අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ උපකල්පනය සුදුසු නමුත් ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාව ප්‍රමාණවත් ලෙස අනාවරණය කර නොමැත.	තත්වාගණනය කළ මතය හෝ අහිතකර මතය (විකරණය කළ මතය)
අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ උපකල්පනය භාවිතා කිරීම හුදුසු ය.	අහිතකර මතය (විකරණය කළ මතය)
කළමනාකරණය තක්සේරුව කිරීමට හෝ දීර්ඝ කිරීමට අකමැති වීම	තත්වාගණනය කළ හෝ විශ්වාසනීය කළ මතය (විකරණය කළ මතය)

6.7.8 පාලනය පිළිබඳ වගකිව යුතු පාර්ශ්වය සමග සන්නිවේදනය කිරීම

පාලනය පිළිබඳ වගකිව යුතු පාර්ශ්වයේ සියල්ලන් ම ආයතනය කළමනාකරණය කිරීමට සම්බන්ධ නොවන්නේ නම්, විගණක විසින් පාලනය පිළිබඳ වගකිව යුතු පාර්ශ්වය සමග අඛණ්ඩ ව්‍යාපාරයක් ලෙස හෝ තත්වයන් පිළිබඳව සන්නිවේදනය කළ යුතු ය. පාලනය පිළිබඳ වගකිව යුතු පාර්ශ්වය සමග එවැනි සන්නිවේදනයකට පහත සඳහන් දෑ ඇතුළත් වේ.

- සිදුවීම් හෝ කොන්දේසි ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් ද යන්න
- මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේ දී සහ ඉදිරිපත් කිරීමේ දී අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ උපකල්පනය භාවිතා කිරීම සුදුසු ද යන්න
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල අදාළ අනාවරණය කිරීම්වල ප්‍රමාණවත් බව

6.8 ලිඛිත නියෝජනයන් (SLAuS 570)

6.8.1 හැඳින්වීම

ලිඛිත නියෝජනයන් යනු යම් යම් කරුණු සනාථ කිරීම සඳහා හෝ වෙනත් විගණන සාක්ෂි සඳහා කළමනාකරණය විසින් විගණකවරයාට ලබා දී ඇති ලිඛිත ප්‍රකාශනයන් ය. ඒවාට මූල්‍ය ප්‍රකාශන, ප්‍රකාශ හෝ උපකාරක පොත් සහ වාර්තා ඇතුළත් නොවේ. SLAuS 580 ලිඛිත නියෝජනයන් මෙම පිළිබඳ විගණකවරුන්ට මග පෙන්වීම සපයයි. විගණකගේ අරමුණු වන්නේ,

- විගණනයට අදාළ වන මූලික වගකීම් ඉටු කර ඇති බවට කළමනාකරණය විශ්වාස කරන ලිඛිත නියෝජනයන් ලබා ගැනීම

- විගණක විසින් තීරණය කරනු ලැබුවහොත් හෝ වෙනත් විගණන ප්‍රමිත විසින් හිඟම කරනු ලැබුවහොත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ වෙනත් විගණන සාක්ෂි සඳහා සහාය වීම

කළමනාකරණයේ වගකීම් සනාථ කිරීම වෙනත් විගණන ප්‍රමිතයක අවශ්‍යතාව සහ වෙනත් විගණන සාක්ෂි සඳහා සහාය වීමට ලිඛිත නියෝජනයන් අවශ්‍ය වන අංශ තුනක් තිබේ. අපි මේවා වඩාත් විස්තරාත්මකව පහත සාකච්ඡා කරමු.

6.8.2 කළමනාකරණයේ වගකීම් පිළිබඳ ලිඛිත නිරූපණයන්

පහත සඳහන් කරුණු සම්බන්ධයෙන් ලිඛිත නියෝජනයක් ලබා දෙන ලෙස විගණක විසින් කළමනාකාරීත්වයෙන් ඉල්ලා සිටිය යුතු ය.

1. විගණන කාර්යවල දී දැක්වා ඇති පරිදි මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම හා ඉදිරිපත් කිරීම සහ අදාළ මූල්‍ය වාර්තාකරණ රාමුවට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන සකස් කර ඉදිරිපත් කරන්නේ ද යන්න පිළිබඳ වගකීම එම කළමනාකරණය විසින් ඉටු කර ඇති බවට
2. එම කළමනාකරණය විසින් විගණන කාර්යවල දී එකඟ වූ සියලු ම අදාළ තොරතුරු විගණකවරයාට ලබා දී ඇති අතර සියලු ගනුදෙනු වාර්තා කර ඇති අතර ඒවා මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල පිළිබිඹු වන බවට

6.8.3 වෙනත් ලිඛිත නියෝජනයන්

SLAuS 580 හැරුණු විට සමහර විගණන ප්‍රමිත නිශ්චිත කාරණා සම්බන්ධයෙන් ලිඛිත නියෝජනයන් අවශ්‍ය වේ. ඊට අමතරව, වෙනත් විගණන සාක්ෂි සඳහා සහාය ලබා ගැනීම අවශ්‍ය බව විගණක විසින් සලකන්නේ නම්, විගණකවරයාට මෙම වෙනත් ලිඛිත නියෝජනයන් ඉල්ලා සිටිය හැකි ය.

පහත දැක්වෙන්නේ විගණකවරුන් විසින් ලබාගත් වෙනත් ලිඛිත නිරූපණයන් සඳහා උදාහරණ වේ.

1. ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති තෝරා ගැනීම සහ යෙදීම සුදුසු ද යන්න
2. වත්කම් හා වගකීම් පොත් අගයට හෝ වර්ගීකරණයට බලපාන සැලසුම් හෝ අභිප්‍රායන්
3. සත්‍ය හා අවිනිශ්චිත වගකීම්
4. වත්කම් සඳහා හිමිකම්, හෝ පාලනය, ඇපකරයක් ලෙස පොරොන්දු වූ වත්කම් සහ වත්කම් සඳහා හිමිකම් හෝ බැඳීම්
5. අනුකූල නොවීම ඇතුළුව මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට බලපාන හිතවල අරමුණු, රෙගුලාසි සහ ගිවිසුම්
6. කළමනාකරණය දන්නා අභ්‍යන්තර පාලනයේ ඇති සියලු ම අඩුපාඩු විගණක වෙත දැනුම් දී ඇති බව
7. මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල නිශ්චිත සැඟවුමක් පිළිබඳ ලිඛිත නියෝජනයක්
8. ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තු කිරීමේ දී වැදගත් උපකල්පන සාධාරණ බවට ලිඛිත නියෝජනයන්
9. ගැලපීම් හෝ අනාවරණය කිරීම් අවශ්‍ය සියලු ම පසුකාලීන සිදුවීම් ඉදිරිපත් කර හෝ අනාවරණය කර ඇති බව
10. නිවැරදි නොකළ අවප්‍රකාශයන්වල බලපෑම තනි තනිව හා සමස්ත වශයෙන් ප්‍රමාණාත්මක නොවන බව ලිඛිත නියෝජනයන්
11. වංචාවේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන ප්‍රමාණාත්මකව අවප්‍රකාශ විය හැකි බවට කළමනාකාරීත්වය විසින් සිදු කළ අවදානම් තක්සේරුවේ ප්‍රතිඵල කළමනාකරණය විසින් අනාවරණය කර ඇති බව

- 12. අභ්‍යන්තර පාලනයෙහි සැලකිය යුතු කාර්යභාරයක් ඇති කළමනාකරණය සහ සේවකයින් සම්බන්ධ අදාළ සියලු තොරතුරු සහ වංචා කළමනාකරණය විසින් අනාවරණය කර තිබීම
- 13. සේවකයින්, හිටපු සේවකයින්, විශ්ලේෂකයින්, නියාමකයින් හෝ වෙනත් අය විසින් සිදු කරන ලද වංචා හෝ සැක සහිත වංචාවන්ට අදාළ සියලු තොරතුරු කළමනාකරණය විසින් අනාවරණය කර ඇති බව
- 14. නීති හෝ රෙගුලාසිවලට අනුකූල නොවීම් හෝ සැක සහිත අනුකූල නොවීම් සිදුවන සියලු අවස්ථා කළමනාකරණය විසින් අනාවරණය කර ඇති බව

6.8.4 විගණන සාක්ෂි ලෙස ලිඛිත නියෝජනයන්ගේ ගුණාත්මකභාවය සහ විශ්වසනීයත්වය

වාචික නියෝජනයන් නැවත නැවත ලබා ගත හැකි බැවින් ලිඛිත නියෝජනයන් වාචික නියෝජනයන්ට වඩා විශ්වාසදායක ය. කෙසේ වෙතත්, ලිඛිත නියෝජනයන් විගණන සාක්ෂි ආකාරයක් වුව ද, ඒවායේ සීමාවන් තිබේ. ලිඛිත නියෝජනයන් අභ්‍යන්තර ප්‍රභවයකින් වන අතර එය විසින් ම එයට අදාළ ගැටලු පිළිබඳව ප්‍රමාණවත් සුදුසු විගණන සාක්ෂි සපයන්නේ නැත ඊට අමතරව, කළමනාකරණය විසින් විශ්වාසදායක ලිඛිත නියෝජනයන් ලබා දී ඇති හෙයින් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල නිශ්චිත සැඟවීම් පිළිබඳව විගණක විසින් ලබාගත යුතු වෙනත් විගණන සාක්ෂිවල ස්වභාවය හෝ ප්‍රමාණයට බලපාන්නේ නැත. තෙවන පාර්ශ්වීය ප්‍රභවයන්ගෙන් ලැබෙන තොරතුරු ආයතනය තුළ ලබාගත් තොරතුරුවලට වඩා ප්‍රබල සාක්ෂි බව මතක තබා ගත යුතු ය. සංවිධානයේ අභ්‍යන්තර කළමනාකරණය විසින් ලිඛිත නියෝජනයන් සපයනු ලබන අතර එබැවින් බොහෝවිට තෙවන පාර්ශ්වයන්ගේ සාක්ෂි ප්‍රභවයන් සනාථ කිරීම අවශ්‍ය වේ. නිදසුනක් වශයෙන්, නෛතික කාරණයක් පිළිබඳ කළමනාකරණ නියෝජනයන් බාහිර නීති උපදේශකයින්ගේ මතයට ලක් කළ යුතු වේ.

6.8.5 ලිඛිත නියෝජනයන් ලබා ගැනීම

ලිඛිත නියෝජනයන් සාමාන්‍යයෙන් විගණක වෙත යොමු කරන ලද නියෝජන ලිපියක ස්වරූපයෙන් ලබා ගනී. විගණන කාලය පුරාවට ම විගණන නිලධාරීන් විසින් ලිඛිත නියෝජනයක් අවශ්‍ය වන අයුතු තීරණය කරනු ඇති අතර ඔවුන් ලිඛිත නියෝජනයන් අපේක්ෂා කරන ක්ෂේත්‍ර කළමනාකරණයට දැනුම් දිය යුතු ය. අවසාන හා සමාලෝචන අදියරේ දී විගණකවරුන් විසින් කළමනාකරණයට අවශ්‍ය තීරණයන් ඇතුළත් කෙටුම්පත් ලිපියක් ලබා දෙනු ඇත. විගණකවරුන් විසින් ඔවුන්ගේ ලිපි ශීර්ෂ කඩදාසි මත ලිපිය මුද්‍රණය කරන ලෙසත්, නියෝජනයන් සමාලෝචනය කරන ලෙසත්, ඒවා සනාථ කිරීම සඳහා ලේඛනයට අත්සන් කරන ලෙසත් කළමනාකරුවන්ගෙන් ඉල්ලා සිටිනු ඇත.

නියෝජන ලිපියේ දිනය ප්‍රායෝගික විය හැකි තරම් විගණක වාර්තාවේ දිනයට ආසන්න විය යුතු අතර, නමුත් මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ විගණන වාර්තාවේ දිනට පසුව නොවිය යුතු අතර විගණන වාර්තාවේ සඳහන් සියලු ම මූල්‍ය ප්‍රකාශන සහ කාල සීමාව (සීමාවන්) සඳහා විය යුතු ය. මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සඳහා වගකිව යුතු අයගෙන් ලිඛිත නියෝජනයක් ඉල්ලා සිටිනු ලැබේ. වගකිව යුතු පාර්ශ්වය සාමාන්‍යයෙන් කළමනාකරණය වේ. එබැවින් මෙම නියෝජනයන් ප්‍රධාන විධායක නිලධාරියා සහ ප්‍රධාන මූල්‍ය නිලධාරියාගෙන් හෝ ඊට සමාන අයගෙන් ඉල්ලා සිටිය හැකි ය. සමහර අවස්ථාවල දී, මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සඳහා පාලනය පිළිබඳ වගකිව යුතු පාර්ශ්වය ද වගකිව යුතු ය.

6.8.6 ලිඛිත නියෝජනයන් විශ්වසනීයත්වය පිළිබඳ සැකය

ලිඛිත නියෝජනයන් වෙතත් විගණන සාක්ෂි සමග නොගැලපේ නම්, විගණක විසින් කාරණය විසඳීම සඳහා විගණන ක්‍රියා පටිපාටි සිදු කළ යුතු ය. කාරණය විසඳිය නොහැකි නම්, විගණක විසින් කළමනාකරණයේ හිඳුණතාවය, අවංකතාවය සහ සඳාචාරාත්මක අගයන් තක්සේරු කිරීම නැවත සලකා බැලිය යුතු අතර, කාරණය විසඳිය නොහැකි නම්, කළමනාකරණයේ හිඳුණතාවය, අවංකතාවය සහ සඳාචාරාත්මක අගයන් සහ නියෝජනයන්හි විශ්වසනීයත්වය සහ පොදුවේ විගණන සාක්ෂි කෙරෙහි ඇති බලපෑම තක්සේරු කිරීම විගණක විසින් නැවත සලකා බැලිය යුතු ය. ලිඛිත නියෝජනයන් විශ්වාසදායක නොවන බව විගණක විසින් හිඟමනය කරන්නේ නම්, විගණකගේ වාර්තාවට ඇති බලපෑම තීරණය කිරීම ඇතුළුව විගණක විසින් සුදුසු ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතු ය.

6.8.7 ලිඛිත නියෝජනයන් ලබා නොදීම

ඉල්ලුම් කළ ලිඛිත නියෝජනයන් එකක් හෝ කිහිපයක් කළමනාකරණය විසින් සපයන්නේ නැතිනම්, විගණක විසින්,

- කළමනාකරණය සමග කාරණය සාකච්ඡා කළ යුතු ය.
- කළමනාකරණයේ අවංකතාවය නැවත ඇගයීම සහ නියෝජනයන්හි විශ්වසනීයත්වය සහ පොදුවේ විගණන සාක්ෂි කෙරෙහි මෙය ඇති කළ හැකි බලපෑම තක්සේරු කළ යුතු ය.
- විගණන වාර්තාවට ඇති බලපෑම තීරණය කිරීම ඇතුළුව සුදුසු ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතු ය.

විගණන වාර්තාකරණය

පරිච්ඡේදයේ හැඳින්වීම

විගණකගේ වාර්තාව යනු, මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සත්‍ය හා සාධාරණ බව පිළිබඳව විගණකගේ මතය ප්‍රකාශ කරනු ලබන ආකාරය වේ. විගණකගේ වාර්තාවේ ඇතුළත් විය යුතු බොහෝ දෑ නීති මගින් නියම කර ඇත. මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳව විකරණය කළ හෝ විකරණය නොකළ මතයන් විගණකගේ වාර්තාවේ ඇතුළත් විය හැකි ය.

විෂය නිර්දේශයේ බර තැබීම 10% කි.

 > අධ්‍යයනය ප්‍රතිඵල

මෙම පරිච්ඡේදය අධ්‍යයනය කිරීමෙන් අනතුරුව පහත හැකියාවන් ඔබ සතු විය යුතුය:
☐ විකරණය නොකරණ ලද විගණන වාර්තාවක මූලිකාංග පැහැදිලි කිරීම
☐ ස්වාධීන විගණන වාර්තාවක මතය විකරණය කිරීම තක්සේරු කිරීම
☐ කරුණු අවධාරණය කිරීමේ ජේදයක් භාවිතා කිරීම පැහැදිලි කිරීම

Audit Reporting

7.1 විගණකගේ අරමුණු

විගණකගේ අරමුණු වනුයේ,

- (අ) ලබාගත විගණන සාක්ෂි ඇගයීම තුළින් චලිත ව්‍යුහය නිගමනය මත පදනම්ව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ වෘත්තීය මතයක් පළ කිරීම සහ,
- (ආ) පැහැදිලිව මතය අඩංගු කළ ලිඛිත වාර්තාවක් ලබා දීමයි.

7.1.1 විගණකගේ වාර්තාව (The Auditor's Report)

විගණක වාර්තාව යනු ආයතනයක මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳව විගණක විසින් තම මතය ලිඛිතව ලබා දීමයි. මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සත්‍ය හා සාධාරණ බව පිළිබඳව විගණකගේ මතය දක්වන විගණන වාර්තාව විගණනය අවසානයේ දී සැපයිය යුතු ය. ශ්‍රී ලංකා විගණක ප්‍රමිත 700 (සංශෝධිත) මගින් විගණකගේ වාර්තාවේ ආකෘතිය හා අන්තර්ගතය පිළිබඳ මාර්ගෝපදේශයක් සපයයි. වාර්තාකරණ රාමුවට අනුකූලව, සියලු ප්‍රමාණාත්මක අංගයන්ගෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර ඇති බවට, විගණක විසින් මතයක් ගොඩනැගිය යුතු බවට එහි සඳහන් වේ. විගණක වාර්තාවක වෙනස් නොවන අංගයන් ගණනාවක් අඩංගු වන අතර එමගින් විගණනය පිළිගත් විගණක ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව සිදු කර ඇති බවට පරිශීලකයන්ට අදහසක් සපයයි.

7.1.2 මූල්‍ය ප්‍රකාශන මත මතයක් ගොඩනැගීම

අදාළ මූල්‍ය වාර්තාකරණ රාමුවට අනුව සියලු ප්‍රමාණාත්මක කරුණු සැලකිල්ලට ගනිමින් මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර ඇද්ද යන්න පිළිබඳව විගණක විසින් මතයක් පළ කළ යුතු ය.

මතයක් ගොඩනැගීම සඳහා විගණක විසින් මූල්‍ය ප්‍රකාශන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ සහතික වීමක් ලබාගෙන ඇති බවට නිගමනය කළ යුතු ය.

විගණක මතය ගොඩනැගීමේ දී පහත කරුණු සැලකිල්ලට ගත යුතු වේ.

- ප්‍රමාණවත් සහ යෝග්‍ය විගණක සාක්ෂි ලබාගෙන තිබේ ද යන්න
- හඳුනාගත්, නිවැරදි නොකරන ලද සාවද්‍ය ප්‍රකාශයක් තනිව හෝ සමූහයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට ප්‍රමාණාත්මකව බලපෑමක් ඇති කරනු ලබන්නේ ද යන්න
- තෝරාගත් සහ භාවිත කළ වැදගත් ගිණුම් ප්‍රතිපත්තීන් ප්‍රමාණවත් ලෙස හෙළිදරව් කර ඇති බව
- තෝරාගත් සහ භාවිත කළ ගිණුම් ප්‍රතිපත්ති අදාළ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ආකෘතිය සමග අනුකූල වන බව
- කළමනාකරණය සිදු කළ ගිණුම් ඇස්තමේන්තු සාධාරණ ද යන්න

- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඉදිරිපත් කර ඇති තොරතුරුවල අදාළ බව, සංසන්දනාත්මක බව සහ තේරුම්ගත හැකි බව පිළිබඳව
- අපේක්ෂිත පරිශීලකයන්ට, ප්‍රමාණාත්මක ගනුදෙනු හා සිද්ධිවල බලපෑම හඳුනා ගැනීමට තරම් ප්‍රමාණවත් හෙළිදරව් කිරීමක් මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළින් සිදුවන්නේ ද යන්න
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල පාරිභාෂික වචන සුදුසු ලෙස යොදාගත තිබේ ද යන්න
- මූල්‍ය ප්‍රකාශන සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කර තිබේ ද යන්න

7.1.3 විගණක වාර්තාවක මූලිකාංග

සංශෝධිත ශ්‍රී ලංකා විගණක ප්‍රමිත අංක 700 අනුව විගණක වාර්තාවක මූලිකාංගයන් පහත දැක්වේ.

1. මාතෘකාව
2. ලිපි හිමියා
3. විගණකගේ මතය
4. මතය සඳහා පදනම
5. අඛණ්ඩ පැවැත්ම
6. ප්‍රධාන විගණන කරුණු
7. අනෙකුත් තොරතුරු
8. මූල්‍ය ප්‍රකාශ සම්බන්ධ වගකීම
9. මූල්‍ය ප්‍රකාශ විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම
10. වෙනත් වාර්තාකරණ වගකීම්
11. විගණනය භාරගත් හවුල්කරුගේ, වරලත් ගණකාධිකාරීන්ගේ ආයතනයේ සාමාජික අංකය
12. විගණකගේ අත්සන
13. විගණකවරයාගේ ලිපිනය
14. විගණන වාර්තාවේ දිනය

ඉහතින් දක්වන ලද මූලිකාංග පිළිබඳ සවිස්තර පැහැදිලි කිරීමක් පහත දැක්වේ.

1. මාතෘකාව (Title)

විගණකගේ වාර්තාව ස්වාධීන විගණකවරයෙකුගේ වාර්තාවක් බව පැහැදිලිව සඳහන් කළ යුතු ය.

2. ලිපි හිමියා

කාර්යභාරයේ ස්වභාවය අනුව අවශ්‍ය පරිදි අදාළ පාර්ශ්වයක් විගණකගේ වාර්තාව මගින් ආමන්ත්‍රණය කළ යුතු ය. එය සාමාන්‍යයෙන් වාර්තාව ලබා දිය යුතු පාර්ශ්වයට ආමන්ත්‍රණය කරයි.

උදා: ආයතනයේ කොටස්කරුවන්ට හා ආයතනයේ පාලනය පිළිබඳව වගකියනු ලබන පාර්ශ්වයන්ට

3. විගණකගේ මතය

විගණන වාර්තාවක මුල් කොටසෙහි විගණකගේ මතය ඇතුළත් වන අතර එහි මාතෘකාව ලෙස 'මතය' සඳහන් වී තිබිය යුතු ය.

විගණකගේ මතය ඇතුළත් වන ජේදයේ පහත කරුණු ද අඩංගු විය යුතු ය.

- (අ) මූල්‍ය ප්‍රකාශ විගණනය කර ඇති ආයතනය හැඳින්වේ
- (ආ) මූල්‍ය ප්‍රකාශ විගණනය කර ඇති බව සඳහන් කිරීම
- (ඇ) මූල්‍ය ප්‍රකාශවල සංරචකයන් හඳුනා ගැනීම
- (ඈ) වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තීන්ට හා අනෙකුත් විස්තරාත්මක සටහන් සඳහා යොමුව
- (ඉ) දිනය හෝ එක් එක් මූල්‍ය ප්‍රකාශන ආවරණය කළ කාලපරිච්ඡේදය හඳුනා ගැනීම

4. මතය සඳහා පදනම

විගණකගේ මතය අඩංගු ජේදයෙන් පසු 'මතය සඳහා පදනම' ජේදය ඇතුළත් විය යුතුය. එහි,

- (අ) ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව විගණනය සිදු කළ බව සඳහන් කළ යුතුය.
- (ආ) විගණන වාර්තාවේ, විගණන ප්‍රමිතීන්වලට අනුව විගණකගේ වගකීම පිළිබඳ විස්තරය ඇතුළත් ජේදයට යොමුවක් තිබිය යුතුය.
- (ඇ) ස්වාධීනත්වය ඇතුළු ආචාරධර්ම අවශ්‍යතාවයන්ට අනුකූල බව සහ අනෙකුත් ආචාරධර්ම අවශ්‍යතාවයන් වෘත්තීය ගණකාධිකාරීවරුන්ගේ ආචාරධර්ම සංග්‍රහයට අනුකූල බවට ප්‍රකාශයක් ඇතුළත් විය යුතුය.
- (ඈ) විගණන මතයට විලඹීම සඳහා ප්‍රමාණවත් සහ යෝග්‍ය විගණන සාක්ෂි ලබාගත් බවට විගණක විශ්වාස කරන බවට ප්‍රකාශයක් ඇතුළත් විය යුතුය.

5. අඛණ්ඩ පැවැත්ම

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිත අංක 570 ට අනුව ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ කළමනාකරණයේ උපකල්පනය උචිත නොවන විට, විගණක විසින් ඒ පිළිබඳව වාර්තා කළ යුතුය.

6. ප්‍රධාන විගණන කරුණු

ලැයිස්තුගත සමාගම්වල මූල්‍ය ප්‍රකාශන කට්ටලය විගණනය කිරීමේදී 'ස්වාධීන විගණන වාර්තාව මගින් ප්‍රධාන විගණන කරුණු සන්නිවේදනය 'SLAUS 701 යන ප්‍රමිතය යටතේ විගණක විසින් ප්‍රධාන විගණන කරුණු සන්නිවේදනය කළ යුතුය.

නීති හෝ රෙගුලාසි මගින් දක්වා ඇති හෝ විගණකගේ තීරණය මත, ප්‍රධාන විගණන කරුණු ලෙස හඳුනාගත් කරුණු සන්නිවේදනය සඳහා මෙම ජේදය යොදාගනී.

7. අනෙකුත් තොරතුරු

අවශ්‍ය අවස්ථාවල දී විගණක විසින් විගණන මූල්‍ය ප්‍රකාශ කට්ටලයේ දැක්වෙන වෙනත් තොරතුරු සඳහා SLAUS 720 පරිදි ජේදයක් ඇතුළත් කළ යුතුය.

8. මූල්‍ය ප්‍රකාශ සම්බන්ධ වගකීම

විගණන වාර්තාවෙහි මූල්‍ය ප්‍රකාශ සම්බන්ධ වගකීම මැයෙන් ජේදයක් ඇතුළත් විය යුතු. පිළිගත් මූල්‍ය වාර්තාකරණ රාමුවට අනුව මූල්‍ය ප්‍රකාශ පිළියෙල කිරීම සම්බන්ධ කළමනාකරණයේ වගකීම විස්තර වේ. ඇතැම් තැනෙක කළමනාකරණය යන නම වෙනුවට පාලනය පිළිබඳ වගකිව යුතු පාර්ශ්වය ලෙස ද දැක්වේ.

9. මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම

විගණකගේ වගකීම වනුයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් මතයක් පළ කිරීමයි. මෙහිදී මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳව සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සිදුවන අතර එහි විගණන මතය ද ඇතුළත් වේ.

වැරදි හා වංචා මත ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශන ඇති විය හැකි බවත්, සියලු ප්‍රමාණාත්මක අවප්‍රකාශන හෙළිදරව් කිරීමක් සිදු නොවන බවත්, විගණනයේ දී මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම පමණක් සිදුවන බවත් ප්‍රකාශ කරයි.

10. වෙනත් වාර්තාකරණ වගකීම

විගණක විසින් වෙනත් ඕනෑම කරුණක් සම්බන්ධයෙන් වාර්තා කිරීම, යම් නීතියක් මගින් අවශ්‍ය වේ නම්, ඒ සඳහා වෙනත් නීතිමය හා නියාමන අවශ්‍යතා මත වාර්තාව නමින් ඡේදයක් යෙදිය යුතුය.

උදා :- සමාගම් පනත යටතේ විගණකගේ අතිරේක වගකීම්, ශ්‍රී ලංකා රක්ෂණ පනත

11. විගණනය භාරගත් හවුල්කරුගේ, වරලත් ගණකාධිකාරීන්ගේ ආයතනයේ සාමාජික අංකය

ලැයිස්තුගත සමාගම්වලට විගණන වාර්තාව ඉදිරිපත් කිරීමේදී විගණනය භාරගත් වරලත් ගණකාධිකාරීන්ගේ සාමාජික අංකය එම විගණන වාර්තාවේ සඳහන් කළ යුතුය.

12. විගණකවරයාගේ අත්සන

විගණකගේ වාර්තාව අත්සන් තබා තිබිය යුතුය. එය ආයතනයේ නමින් හෝ විගණකවරයාගේ පුද්ගලික නමින් හෝ එම දෙයාකාරයෙන්ම හෝ විය හැකිය.

13. විගණකවරයාගේ ලිපිනය

විගණකවරයා වෘත්තීයයේ යෙදුන ප්‍රදේශය සහ ස්ථානය පිළිබඳව විගණන වාර්තාවේ සඳහන් කළ යුතුය.

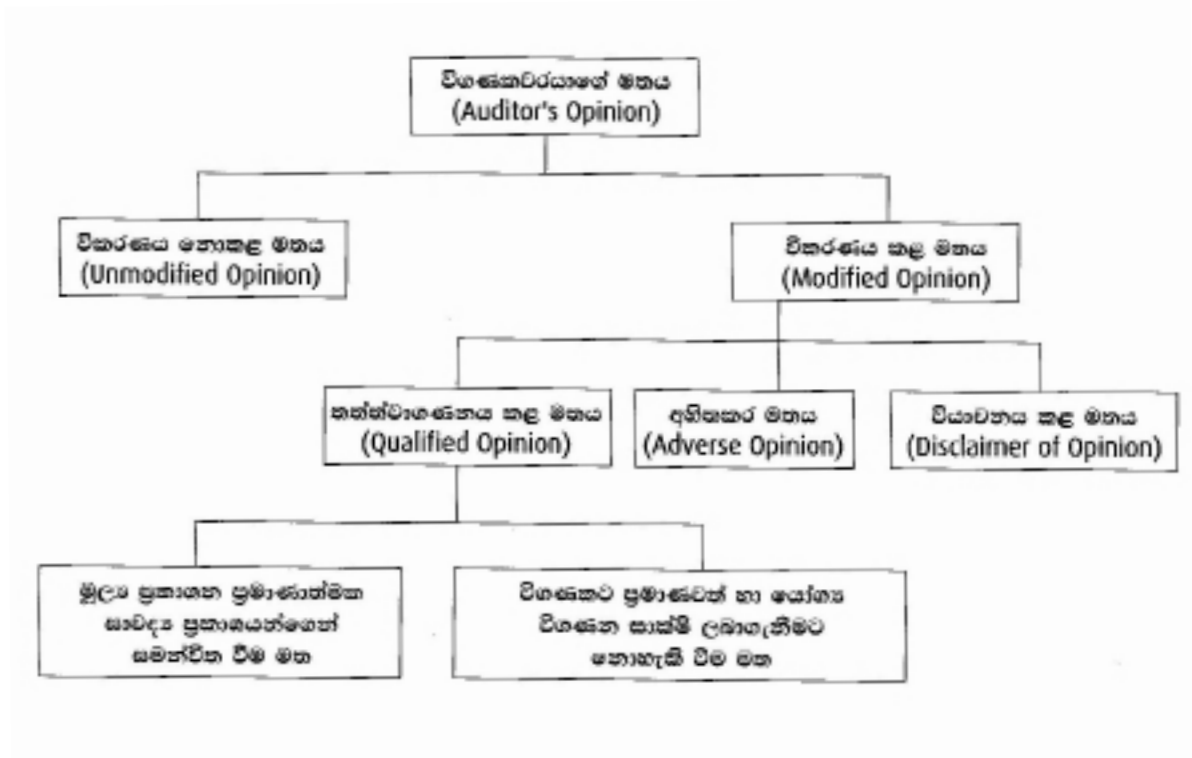
13. ප්‍රධාන විගණන කරුණු

විගණන මතයට පදනම් වන ප්‍රමාණවත් සහ යෝග්‍ය විගණන සාක්ෂි ලබාගත් දිනට කලින් දිනයක් විගණන වාර්තාවේ දිනය නොවිය යුතුය.

7.2 විගණනකවරයාගේ මතය

ප්‍රමාණවත් විගණන සාක්ෂි ලබාගැනීමෙන් පසු විගණක විසින් අදාළ කාලච්ඡේදය සඳහා ආයතනයේ මූල්‍ය කාර්යසාධනය සහ හිච්චිත දිනකට මූල්‍ය තත්ත්වය සත්‍ය හා සාධාරණ දර්ශකයක් පෙන්නුම් කරනු ලබන බවට, මතය දැක්වෙන විගණන වාර්තාවක් නිකුත් කළ යුතුය.

විගණන මත පහත ආකාරයට බෙදා දැක්විය හැකිය.

7.2.1 ලැයිස්තුගත සමාගමක විකරණය නොකළ විගණක මතය

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිත 700 (SLAUS 700) අනුව සියලු ප්‍රමාණාත්මක අංගයන්ගෙන් මූල්‍ය වාර්තාකරණ රාමුවට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර ඇතැයි යන්න විගණකගේ හිතමතය වූ විට අදාළ මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් විකරණය නොකළ මතයක් ප්‍රකාශ කළ යුතු ය.

විකරණය නොකළ විගණන වාර්තාවක ආදර්ශයක්...

ස්වාධීන විගණන වාර්තාව
 ABC සමාගමේ කොටස්කරුවන් වෙත
 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ වාර්තාව

මතය

සීමාසහිත ABC සමාගමේ 20x1 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වූ වර්ෂය සඳහා විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, ස්කන්ධ වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය ද, වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල සාරාංශයක් සහ අනෙකුත් පැහැදිලි කිරීමේ තොරතුරු යන ඒවායින් සමන්විත මේ සමග ඇති මූල්‍ය ප්‍රකාශන අප විසින් විගණනයට භාජනය කළෙමු.

සීමාසහිත ABC සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් 20x1 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්වය ද, එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය කාර්යසාධනය සහ මුදල් ප්‍රවාහයන් ද, ශ්‍රී ලංකා මූල්‍ය වාර්තාකරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව සෑම ප්‍රමාණාත්මක අංගයන්ගෙන් ම සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කර ඇති බව (සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් නිරූපණය කරන බව) අපගේ මතය වේ.

මතය සඳහා පදනම

අප විසින් අපගේ විගණනය ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව සිදු කරන ලදී. එම ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව අපේ වගකීම පිළිබඳව වැඩිදුරටත් 'මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය පිළිබඳ විගණකගේ වගකීම' යන ජේදය තුළ විස්තර කර ඇත. ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකාරීන්ගේ ආයතනය මගින් හිකුත් කර ඇති ආචාරධර්ම සංග්‍රහය අනුකූලව අප ස්වාධීන විගණකවරු ලෙස කටයුතු කරන අතර ආචාරධර්ම සංග්‍රහයේ දැක්වෙන වෙනත් වෘත්තීය ආචාරධර්මවලට අනුකූලව ද කටයුතු කර ඇත. අප ලබාගත් විගණන සාක්ෂි අපගේ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීමට ප්‍රමාණවත් සහ යෝග්‍ය බව අප විශ්වාස කරමු.

ප්‍රධාන විගණන කරුණු

ප්‍රධාන විගණන කරුණු යනු අපගේ වෘත්තීය විනිශ්චයට අනුව අප විසින් විගණනය කළ ප්‍රවර්තන කාලයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන කට්ටලයෙහි වඩාත් වැදගත්කමක් ඇති කරුණු වේ.

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන් මත අපගේ විගණනය සිදු කිරීමේ දී හා අපගේ මතය ගොඩනැගීමේ දී මෙම කරුණු පිළිබඳව අවධානය යොමු කරන ලද අතර මෙම කරුණු සම්බන්ධයෙන් අප විසින් වෙනමම මතයක් ඉදිරිපත් කරනු නොලැබේ. (ශ්‍රී ලංකා විගණන පනත් අංක 701 ට අනුව එක් එක් ප්‍රධාන විගණන කරුණු පිළිබඳ විස්තරය)

අඛණ්ඩ පැවැත්ම

සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ උපකල්පනය මත සකස් කර ඇත. කළමනාකාරීත්වය විසින් සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ උපකල්පනයේ යෝග්‍යතාවය පිළිබඳ සැකයක් මතු විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවක් හඳුනාගෙන නොමැති බැවින් ඒ පිළිබඳව මූල්‍ය ප්‍රකාශන තළ හෙළිදරව් කිරීමක් ද සිදු කර නොමැත. අපගේ විගණනය මගින් ද එවැනි ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවක් හඳුනාගෙන නොමැත. කෙසේ නමුත්, කළමනාකරණයට හෝ විගණකට ආයතනය අඛණ්ඩ පැවැත්මක් සහිතව දිගට ම පවත්වාගෙන යාම පිළිබඳ සහතික විය නොහැකි ය.

වෙනත් තොරතුරු ('මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති තොරතුරු හැර වෙනත් තොරතුරු' ආදී මාතෘකාවක් යෙදිය හැකි ය.)

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිත 720 (සංශෝධිත)හි වාර්තාකරණ අවශ්‍යතා අනුව වාර්තා කිරීම

මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන් පිළිබඳ වගකිව යුතු පාර්ශ්වයේ හෝ කළමනාකරණයේ වගකීම

ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සහ සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සමාගමේ කළමනාකාරීත්වයේ වගකීම වන අතර එකී මූල්‍ය ප්‍රකාශන වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට තහවුරු වීම සඳහා අවශ්‍ය යැයි හැඟෙන අභ්‍යන්තර පාලනයන් හඳුන්වා දී භාවිතා කිරීමට ද කළමනාකරණය වගකීමෙන් බැඳේ.

ආයතනය ඈවර කිරීමට හෝ මෙහෙයුම් පැවැත්වීමට කළමනාකරණය කටයුතු කර නොමැති අවස්ථාවක අඛණ්ඩ පැවැත්ම උපකල්පනයට අනුකූලව ආයතනයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම් වේ.

සමාගමේ පාලනය පිළිබඳ වගකිව යුතු පාර්ශ්වයේ වගකීම වනුයේ සමාගමේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය අධීක්ෂණය කිරීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය පිළිබඳ විගණකගේ වගකීම

- අපගේ විගණනයේ අරමුණ වනුයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය (වැරදි හා වංචා හේතුකොටගෙන) ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ සහතික වීමක් ලබා දීම සහ ඒ පිළිබඳ මතය

සහිත විගණන වාර්තාවක් ඉදිරිපත් කිරීම යි. සාධාරණ සහතික වීම ඉහළ මට්ටමේ සහතික වීමක් වුව ද, ඉන් මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ පවතින සියලු ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශ අනාවරණය වන බවට සහතික වීමක් සිදු නොවේ. තනි තනිව හෝ සමස්තයක් ලෙස වැරදි හා වංචා හේතුවෙන් ඇති වන අවප්‍රකාශ, මූල්‍ය ප්‍රකාශ මත පදනම්ව ආර්ථික තීරණ ගන්නා පාර්ශ්වයන්ගේ තීරණ කෙරෙහි බලපෑමක් ඇති කළ හැකි ය.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්වලට අනුකූලව අප විසින් අපගේ වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සංශයදෘෂ්ටිය විගණනය පුරාවට පවත්වාගෙන ගියෙමු. තවද,

- වැරදි හා වංචා හේතුවෙන්, මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශ හඳුනා ගැනීම හා තක්සේරු කිරීම හා එම අවදානම්වලට ප්‍රතිචාර දැක්වීම සඳහා විගණන පටිපාටි සැලසුම් කිරීම හා ක්‍රියාත්මක කිරීම තුළින්, ප්‍රමාණවත් හා යෝග්‍ය විගණන සාක්ෂි ලබා ගැනීම මගින් විගණන වාර්තාවක් නිකුත් කිරීම සඳහා මතයට පදනමක් ලබා ගැනීම අපගේ අරමුණ වේ. වංචාවක් මත ඇති වූ ප්‍රමාණාත්මක අවප්‍රකාශ, හෙළිදරව් නොවීමට ඇති අවදානම, වැරද්දක් මත ඇති වූ අවප්‍රකාශ හෙළිදරව් නොවීමට ඇති අවදානමට වඩා වැඩි වේ. වංචාවලට දුස්සන්ධානය, කුඩා ලේඛනය, හිතාමතා අත්හැරීම, වරදවා දැක්වීම සහ අභ්‍යන්තර පාලනයන් අභිබවා කටයුතු කිරීම ආදිය ඇතුළත් වේ.

- විගණනයට අදාළව විගණන ක්‍රියාපටිපාටි සැලසුම් කිරීම සඳහා අවස්ථානුකූලව ආයතනයේ අභ්‍යන්තර පාලන පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබා ගැනීම සිදු කරන නමුත් ඉන් ආයතනයේ අභ්‍යන්තර පාලනයේ කාර්යක්ෂමතාව පිළිබඳ මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමට විගණක බලාපොරොත්තු නොවේ.

ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල යෝග්‍යතාව, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය මගින් සිදු කරන ලද අනාවරණය කිරීම්වල යෝග්‍යතාවය ඇගයීම.

- කළමනාකරණය විසින් භාවිතා කරන ලද ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ උපකල්පනයේ යෝග්‍යතාවය පිළිබඳ නිශ්චය කරන අතර ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව, අනාගතයේ සිදුවිය හැකි සිදුවීම් හෝ කොන්දේසි සම්බන්ධව සැලකිය යුතු අවිනිශ්චිතතාවක් තිබේ ද යන්න සහ එවැනි අවිනිශ්චිතතාවක් තිබෙන බවට නිගමනය කළහොත්, ඒ පිළිබඳව ප්‍රමාණවත් හෙළිදරව් කිරීමක් මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ සිදු කර නොමැති විට අපගේ මතය වෙනස් කිරීම කෙරෙහි අපගේ අවධානය යොමු කෙරේ. අපගේ නියාමනයන් අපගේ විගණන වාර්තාවේ දිනය දක්වා ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම් වේ. කෙසේ නමුත්, අනාගතයේ ඇතිවිය හැකි සිදුවීම් සහ කොන්දේසි මත සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම කෙරෙහි අහිතකර ලෙස බලපෑමේ හැකියාව ඇත.

- මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ ගැබ් වූ ගනුදෙනු සහ සිද්ධීන් සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම මෙන්ම මූල්‍ය ප්‍රකාශන සහ හෙළිදරව් කිරීම්වල අන්තර්ගතය, ව්‍යුහය සහ සමස්ත ඉදිරිපත් කිරීම ඇගයීම

අපගේ විගණනය අතරතුර දී අප විසින් හඳුනා ගන්නා ආයතනයේ අභ්‍යන්තර පාලනයේ මෙන්ම මූල්‍ය දුර්වලතා ද ඇතුළුව, විගණනයේ විෂය පථය, කාලය සහ සැලකිය යුතු විගණන නිරීක්ෂණ ඇතුළු අභ්‍යන්තර පාලනයේ සැලකිය යුතු අඩුපාඩු ආයතනයේ පාලනය පිළිබඳ සැලකිය යුතු පාර්ශ්වයන්ට සන්නිවේදනය කරනු ලැබේ.

ස්වාධීනත්වය ඇතුළු ආචාරධර්ම අවශ්‍යතාවලට අනුකූලව අප කටයුතු කරන බවට ප්‍රකාශයක් ආයතනය පිළිබඳ වගකිව යුතු පාර්ශ්වයට අප විසින් ලබා දෙන අතර අපගේ ස්වාධීනත්වය පිළිබඳ අදහසක් ඇති කර ගැනීම සඳහා අපගේ සියලු සබඳතා හා අනෙකුත් කාරණා පිළිබඳව සන්නිවේදනය කිරීම. කෙසේ වුව ද, අවශ්‍ය අවස්ථාවල දී ආරක්ෂක ක්‍රියාමාර්ග ද අවශ්‍යතාවයට අනුකූලව අනුගමනය කරමු.

අප විසින් ප්‍රවර්තන වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනයේ දී හඳුනාගත් ඉතා වැදගත් විගණන කරුණු පාලනය පිළිබඳ වගකිව යුතු පාර්ශ්වයන්ට සන්නිවේදනය කරනු ලබන අතර එම කරුණු ප්‍රධාන විගණන කරුණු ලෙස හැඳින්වේ. නීති හා රෙගුලාසි මගින් පොදු මතභේදයට හෙළිදරව් කිරීම සීමා කර ඇති විට හැර අප මෙම කරුණු අපගේ විගණන වාර්තාව තුළින් හෙළිදරව් කරනු ඇත. නමුත්, ඉතා ම කලතුරකින් ඇති

වන තත්වයන් මත, පොදු මහජනතාවට හෙළිදරව් වීම නිසා ආයතනයට අහිතකර ලැබිය හැකි, විලෙස හෙළිදරව් නොකිරීම වඩා සාධාරණ වන අවස්ථාවක එම කරුණු අපගේ විගණන වාර්තාවේ නොදක්වනු ඇත.

අනෙකුත් නෛතික හා නියාමන අවශ්‍යතාවයන් පිළිබඳ වාර්තාව

(Report on Other Legal and Regulatory Requirements)

2007 අංක 07 දරණ සමාගම් පනතේ 163(2) වගන්තියේ දැක්වෙන අවශ්‍යතාවයන් පරිදි විගණනය සඳහා අවශ්‍ය වන සියලු තොරතුරු සහ පැහැදිලි කිරීම් අප විසින් ලබා ගත් අතර අපගේ පරීක්ෂාවන්වලට අනුව, සමාගම ගිණුම් වාර්තා නිසි ලෙස පවත්වාගෙන ගොස් ඇත.

විගණනය භාරගත් හවුල්කරුගේ අත්සන සහ ඔහුගේ ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකාරීන්ගේ ආයතනයේ සාමාජික අංකය

අත්සන:..... අංකය:

විගණන සමාගමේ නම, විගණකගේ නම හෝ එම දෙපාර්ශ්වයේ ම නම්

.....

.....

විගණන ආයතනයේ ලිපිනය

.....

.....

දිනය :

7.2.2 විකරණය කළ විගණන මතය (Modified Opinion)

පහත අවස්ථාවල විගණක තම විගණන වාර්තාවේ මතය විකරණය කළ යුතු ය.

- (අ) ලබාගත විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව මූල්‍ය ප්‍රකාශන සමස්තයක් ලෙස ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශයන්ගෙන් තොර නොවේ යන්න විගණකගේ නිගමනය වූ විට,
- (ආ) මූල්‍ය ප්‍රකාශන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශයන්ගෙන් නොවේ ද යන්න නිගමනය කිරීමට අවශ්‍ය ප්‍රමාණවත් යෝග්‍ය විගණන සාක්ෂි ලබා ගැනීමට විගණකට නොහැකි වූ විට

විකරණය කළ මත වර්ග

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිත 705 ට අනුව, විගණක විසින් ප්‍රකාශ කළ හැකි විකරණය කළ මත වර්ග 03 ක් දක්වා තිබේ. ඒවා නම්,

- තත්වාගණනය කළ මතය (A Qualified Opinion)
- ව්‍යාචනය කළ මතය (Disclaimer of Opinion)
- අහිතකර මතය (An Adverse Opinion)

නිකුත් කිරීමට අපේක්ෂිත විකරණ වර්ගය (මතය) පහත සඳහන් කරුණු මත තීරණය වේ.

- (ආ) විකරණයට බලපෑ කාරණයේ ස්වභාවය මත (මෙහිදී, මූල්‍ය ප්‍රකාශන ප්‍රමාණාත්මකව වරදවා දක්වා ඇත්තේ ද යන්න හෝ විගණකට ප්‍රමාණවත් යෝග්‍ය විගණන සාක්ෂි ලබා ගැනීමට නොහැකි අවස්ථාවක දී මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශයන් පැවතිය හැකි වේ.)
- (ඇ) අදාළ කාරණයේ බලපෑම හෝ විය හැකි බලපෑම, මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ පැතිර පවත්නා තරම පිළිබඳ විගණකට ඇති විනිශ්චය මත

විගණන මතය විකරණය කිරීමට සිදුවිය හැකි අවස්ථා

● **ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශයේ ස්වභාවය**

පහත කරුණු සම්බන්ධයෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය නිරූපණයන් ඇති වී ඇති අවස්ථාවක,

- (අ) තෝරාගත් ගිණුම් ප්‍රතිපත්තිවල යෝග්‍යතාවය
- (ආ) තෝරාගත් ගිණුම් ප්‍රතිපත්තිවල භාවිතය හෝ
- (ඇ) මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල හෙළිදරව් කිරීම්වල යෝග්‍යතා සහ ප්‍රමාණවත් බව

● **ප්‍රමාණවත් හා යෝග්‍ය විගණන සාක්ෂි ලබා ගැනීමට නොහැකි වීම**

විගණකට ප්‍රමාණවත් හා යෝග්‍ය විගණන සාක්ෂි ලබා ගැනීමට නොහැකි වීම (මෙය විගණනයේ විෂය පථය සීමා කිරීම ලෙස ද හැඳින්වේ.) විවැනි තත්වයක් ඇති විය හැක්කේ,

- (අ) ආයතනයේ පාලනයෙන් පරිබාහිර වූ තත්වයක් නිසා
- (ආ) විගණකගේ කාර්යභාරයේ ස්වභාවය හා කාලය පිළිබඳ තත්වයන් නිසා
- (ඇ) කළමනාකරණය විසින් පනවන සීමාවන් නිසා

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිත 705 මගින් පැතිර පවත්නා / පෘදුල බව පහත පරිදි නිර්වචනය කර ඇත. සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් හෝ හෙළිකර නොගත් සාවද්‍ය ප්‍රකාශයන් මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ ඇති කරන බලපෑම හෝ ඇති කළ හැකි බලපෑමෙහි තරම වේ. ප්‍රමාණවත් යෝග්‍ය විගණන සාක්ෂි ලබා ගැනීමට නොහැකි වූ විට එම බලපෑම පිළිබඳ අනාවරණය නොවේ. මූල්‍ය ප්‍රකාශන මත පෘදුල බව / පැතිර පවත්නා බව හුදෙක් ම විගණකගේ විනිශ්චය මත තීරණය වේ.

1. නිශ්චිත මූලද්‍රව්‍ය, ගිණුම් හෝ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල අයිතමවලට සීමා වේ.
2. එසේ නම්, මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක් නියෝජනය කළ හැකි නම්
3. අනාවරණ සම්බන්ධයෙන්, මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ පරිශීලකයන්ට අවබෝධ කර ගැනීම සඳහා මූලික වේ.

විගණක විසින් මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ ඇති අවප්‍රකාශයන්ගේ ප්‍රමාණාත්මක හෝ පෘදුල බව පිළිබඳව හා බලපෑම පිළිබඳව නිවැරදි අවබෝධයකින් කටයුතු කළ යුතු අතර එම බලපෑමේ ස්වභාවය අනුව විගණන වාර්තාව ලබාදිය යුතු ය.

එබැවින් නිවැරදි නොකරන ලද / හෙළිදරව් නොවූ සාවද්‍ය ප්‍රකාශන විගණක විසින් නිතරම ඇගයීමට ලක් කර ඉන්,

- ප්‍රමාණාත්මක හා පෘදුල බලපෑමක් ඇති කරයි නම්, අහිතකර මතය හෝ මතය ව්‍යාමනය කිරීම සිදු කරයි.
- පෘදුල නොවන නමුත් ප්‍රමාණාත්මක බලපෑමක් ඇති කරයි නම්, විගණන තත්වාගණනය කළ මතයක් පළ කරනු ලැබේ.

විකරණය කළ මත සඳහා පදනම් (Basis of Opinion)

විගණකවරයා විසින් මූල්‍ය ප්‍රකාශන මත ඔහුගේ මතය විකරණය කරන්නේ නම්, එසේ කිරීමට හේතු වූ කාරණය පිළිබඳ විස්තරයක් ඔහුගේ මතය සඳහන් ජේදයට පසු ජේදයක් මගින් විස්තර කළ යුතු ය. මතය සඳහන් ජේදයෙන් පසු සුදුසු පරිදි,

- තත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම
- අභිතකර මතය සඳහා පදනම
- මතය ව්‍යවහාරය කිරීම සඳහා පදනම ලෙස යෙදේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන් තුළ ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අන්තර්ගත වන්නේ නම් සහ එම බලපෑම හිඟවිතව මූල්‍යමය සංඛ්‍යාවන්ට සම්බන්ධ වේ නම්, එම කාරණය පිළිබඳ විස්තරයක් සමග එයින් මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන්ට ඇති වන බලපෑමේ තරම සංඛ්‍යාත්මකව ද, ඉදිරිපත් කිරීම කළ යුතු ය. මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන් විකරණය කිරීමට හේතුව යම් විෂය කරුණක් සම්බන්ධයෙන් ප්‍රමාණවත් හා යෝග්‍ය විගණන සාක්ෂි ලබා ගැනීමට නොහැකි වීමක් නම්, එලෙස ප්‍රමාණවත් යෝග්‍ය විගණන සාක්ෂි ලබා ගැනීමට නොහැකි වූ හේතු පිළිබඳ විගණක විස්තරයක් කළ යුතු ය.

හෙළිදරව් කළ යුතු කරුණක් සම්බන්ධයෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන් තුළ තොරතුරු හෙළිදරව් කිරීමක් සිදු නොකිරීම හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන් තුළ ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අන්තර්ගත වේ යැයි විගණක හිගමනය කරයි නම් විගණක එම හෙළිදරව් නොකළ කාරණයේ ස්වභාවය සම්බන්ධයෙන් විගණන වාර්තාවේ විස්තර කළ යුතු ය.

7.2.2.1 තත්වගණනය කළ මතය (Qualified Opinion)

විගණකවරයා පහත සඳහන් අවස්ථා දෙකේ දී ඔහුගේ වාර්තාවේ තත්වගණනය කළ මතයක් ප්‍රකාශ කළ යුතු ය.

(අ) මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන් තුළ ඇතුළත් සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ප්‍රමාණාත්මක නමුත්, එය මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන් තුළ පැතිර නොපවතී නම් හෝ

(ආ) විගණකට යම් කාරණයක් සම්බන්ධයෙන් ප්‍රමාණවත් සහ යෝග්‍ය විගණන සාක්ෂි ලබා ගැනීමට නොහැකි අවස්ථාවක, එම නිසා මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන් තුළ හඳුනා නොගත් ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අන්තර්ගත වීම සහ එමගින් වන බලපෑමේ තරම ප්‍රමාණවත් වන නමුදු සහ එය මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන් තුළ පැතිර නොපවත්නා බවට විගණක හිගමනය කළ විට,

තත්වගණනය කළ මතය සඳහා හිඳසුන...

තත්වගණනය කළ මතය

සීමාසහිත ABC සමාගමේ 20x1 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වූ වර්ෂය සඳහා විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, ස්කන්ධ වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ අනෙකුත් පැහැදිලි කිරීමේ තොරතුරු යන ඒවායින් සමන්විත මේ සමග ඇති මූල්‍ය ප්‍රකාශන අප විසින් විගණනයට භාජනය කළෙමු.

තත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම් වූ ජේදයේ සඳහන් කරුණුවල බලපෑම හැර සීමාසහිත ABC සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් 20x1 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්වය ද, එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා විභි මූල්‍ය කාර්යසාධනය සහ මුදල් ප්‍රවාහය ද, ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ ලෙස (සෑම ප්‍රමාණාත්මක අංශයන්ගෙන් ම සාධාරණ ලෙස) ඉදිරිපත් කර ඇති බව අපගේ මතය වේ.

තත්වාගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

ව්‍යාපාරයේ මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශනයේ දැක්වෙන තොගය අගය කර ඇත්තේ පිරිවැයට ය. නමුත් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව, ව්‍යාපාරයේ අවසාන තොගය, පිරිවැය හෝ ශුද්ධ උපලබ්ධිත අගය යනු අගයන්ගෙන් අඩු අගයට අගය කළ යුතු ය. එබැවින් මෙය ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ගෙන් බැහැර වීමකි.

ඒ අනුව ව්‍යාපාරයේ ගිණුම් වාර්තාවන්ට අනුව තොගයේ අගය රු. xxx ප්‍රමාණයකින් එහි ශුද්ධ උපලබ්ධි අගය දක්වා අඩු කළ යුතු ය. ඒ අනුව, ව්‍යාපාරයේ විකුණුම් පිරිවැය රු. xxx ප්‍රමාණයකින් වැඩිවිය යුතු අතර ආදායම් බදු, ශුද්ධ ආදායම සහ කොටස්කරුවන්ගේ ස්කන්ධය පිළිවෙලින් රු. xxx ප්‍රමාණයෙන් වැඩිවිය යුතු ය.

7.2.2.2 අහිතකර මතය Adverse Opinion)

විගණක විසින්, ප්‍රමාණවත් සහ උචිත විගණන සාක්ෂි ලබාගෙන ඇති අතර, සාවද්‍ය ප්‍රකාශයන්, තනිව හෝ සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන්ට ප්‍රමාණාත්මක බලපෑමක් ඇති කරයි සහ ඒවා මූල්‍ය ප්‍රකාශයන් තුළ (පෘථුල) පැතිර පවත්නා බවට විගණකගේ නිගමනය වූ විට, අහිතකර මතයක් ප්‍රකාශ කළ යුතු ය.

අහිතකර මතය සඳහා නිදසුන...

අහිතකර මතය

සීමාසහිත ABC සමාගමේ සහ එහි පරිපාලනයන්ගේ (සමූහයේ) 20x1 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වූ වර්ෂය සඳහා විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, ස්කන්ධ වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය ද, වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල සාරාංශයක් සහ අනෙකුත් පැහැදිලි කිරීමේ තොරතුරු යන ඒවායින් සමන්විත මේ සමග ඇති මූල්‍ය ප්‍රකාශන අප විසින් විගණනයට භාජනය කළෙමු.

අහිතකර මතය සඳහා පදනම් වූ හේතූන් ඇතුළත් පේදයේ සඳහන් කරුණුවල වැදගත්කම නිසා සමූහයේ ඒකාබද්ධ මූල්‍ය ප්‍රකාශන කට්ටලයේ 20x1 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්වය ද, එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය කාර්යසාධනය සහ මුදල් ප්‍රවාහය ද, ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්වයන් නිරූපනය නොකරන බව (සෑම ප්‍රමාණාත්මක කරුණු අතින් ම සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කර නැති බව) අපගේ මතය වේ.

අහිතකර මතය සඳහා පදනම

සටහන් X හි දක්වා ඇති පරිදි, අත්පත් කරගත් දිනට පරිපාලනයේ වත්කම් හා වගකීම්වල සාධාරණ අගය නිශ්චය කරගත නොහැකි වූ බැවින් 20x1 දින අත්පත් කරගත් XYZ සමාගමේ අගයන් සමූහයේ ගිණුම් සමග ඒකාබද්ධ කර නෙමැත. (අත්පත් කරගත් දින සිට) එබැවින් මෙම ආයෝජනය දැනට පිරිවැයට පවත්වාගෙන යනු ලබයි.

ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව, පරිපාලිත සමාගම සමූහයට ඒකාබද්ධ කරගත යුතු අතර ආයෝජනයේ අනුපාතයට අදාළ අගයන් ගිණුම්ගත කළ යුතු ය. XYZ ආයතනය අත්පත් කර ගැනීම ඒකාබද්ධ ගිණුම්වල දැක් වූ විට, සමූහයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන කට්ටලයට එය ප්‍රමාණාත්මකව බලපෑමක් සිදු කරයි. ඒකාබද්ධ ගිණුම් පිළියෙල කිරීමට අසමත් වීමේ බලපෑම නිශ්චය කර නැත.

7.2.2.3 මතය ව්‍යාචනය කිරීම (Disclaimer of Opinion)

මූල්‍ය ප්‍රකාශයන් තුළ යම් කාරණයක් සම්බන්ධයෙන්, විගණකට ප්‍රමාණවත් සහ යෝග්‍ය විගණන සාක්ෂි ලබා ගැනීමට නොහැකි වූ විට සහ ඒ හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන් තුළ හඳුනා නොගත් ප්‍රමාණාත්මක වරදවා දැක්වීම් මගින් ඇති වන බලපෑමේ තරම ප්‍රමාණවත් මෙන්ම පැතිර පවතින බවට විගණකගේ නිගමනය වූ විට විගණක විසින් ඔහුගේ මතය ව්‍යාචනය කළ යුතු ය.

අතිතකර මතය සඳහා නිදසුන...

මතය ව්‍යාචනය කිරීම

සීමාසහිත ABC සමාගමේ සහ එහි පරිපාලිතයන්ගේ (සමූහයේ) 20x1 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වූ වර්ෂය සඳහා විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, ස්කන්ධ වෙනස්වීම් ප්‍රකාශනය සහ මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය ද, වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල සාරාංශයක් සහ අනෙකුත් පැහැදිලි කිරීම් තොරතුරු යන ඒවායින් සමන්විත මේ සමග ඇති මූල්‍ය ප්‍රකාශන අප විසින් විගණනයට භාජනය කළෙමු.

ව්‍යාචනය කළ මතය

ව්‍යාචනය කළ මතයට පදනම් වූ කරුණු ඇතුළත් ජේදයේ සඳහන් කරුණුවල ඇති වැදගත්කම නිසා, මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමට අවශ්‍ය පදනමක් සැපයීමට ප්‍රමාණවත් සහ යෝග්‍ය විගණන සාක්ෂි ලබා ගැනීමට අපට නොහැකි විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන් සම්බන්ධයෙන් අපි මතයක් ප්‍රකාශ නොකරන්නෙමු.

ව්‍යාචනය කළ මතය සඳහා පදනම

සමූහය විසින් XYZ සමාගමේ සිදු කර ඇති බද්ධ ආයෝජනය, සමූහයේ මූල්‍ය තත්ව විස්තරයේ XYZ ලෙස දක්වා ඇත. ආයෝජනය සමූහයේ ශුද්ධ වත්කම්වලින් 90% කට වඩා නියෝජනය වේ. කළමනාකරණය සහ XYZ විගණකවරුන් විසින් අපහට XYZ ආයතනයට හෝ එහි විගණිත ලියවිලිවලට ප්‍රවේශ වීම සඳහා අවකාශ ලබා නොදෙන ලදී. එහි ප්‍රතිපලයක් ලෙස XYZ සමාගමෙන්, සමූහයට ගැලපිය යුතු කිසිදු ගැලපීමක් හෝ XYZ සමාගමේ මූල්‍ය තොරතුරු ලබා ගැනීමක් සිදු කළ නොහැකි විය.

සමාගම විසින් XYZ සමාගමේ බද්ධ පාලනය ලබාගෙන ඇති බැවින් XYZ සමාගමේ වත්කම්, වගකීම්, ආදායම් හා වියදම්වල සමානුපාතික කොටස සමූහයට ගැලපිය යුතු ය.

විකරණය කළ මත - සාරාංශය

පහත දැක්වෙන වගුව මගින් විකරණය සඳහා තුඩු දුන් කාරණය සහ ස්වභාවය මත විගණකගේ වෘත්තීය විනිශ්චය සහ ප්‍රමාණාත්මකභාවය හා පෘද්ලභාවය හා විමගින් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට ඇති කරන බලපෑම සහ එම බලපෑම නිසා විගණක ප්‍රකාශ කරන මත සාරාංශගතව පිළිඹිබු වේ.

කාරණයේ ස්වභාවය	විගණකගේ විනිශ්චයට අනුව මූල්‍ය ප්‍රකාශන කෙරෙහි ප්‍රමාණාත්මක හා (පෘද්ල) පැතිර පවත්නා බලපෑම	
	ප්‍රමාණාත්මක නමුත් (පෘද්ල නොවන) පැතිර නොපවතී.	ප්‍රමාණාත්මක සහ පෘද්ල (පැතිර පවත්නා)
මූල්‍ය ප්‍රකාශන ප්‍රමාණාත්මක ලෙස වරදවා දක්වා ඇති.	තත්වාගණනය කළ මතය	අතිතකර මතය
ප්‍රමාණාත්මක සහ යෝග්‍ය විගණන සාක්ෂි ලබා ගැනීමට නොහැකි වීම	තත්වාගණනය කළ මතය	මතය ව්‍යාචනය කිරීම

සටහන : ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිත 570 (සංශෝධිත)ට අනුව අධිණීඛ පැවැත්මට බලපාන කරුණු ඇත්නම් පමණක් 'අධිණීඛ පැවැත්ම' පිළිබඳව වාර්තා කළ යුතු ය.

7.3 කරුණක් අවධාරණය කිරීමේ ජේදය සහ වෙනත් කරුණු ජේදය (Emphasis of Matter Paragraph and Other Matter Paragraph)

විගණකවරයා විසින් තම මතයට අමතරව විගණන වාර්තාවේ දැක්වෙන අතිරේක කරුණු පිළිබඳව මෙම ප්‍රමිතයෙන් විස්තර කෙරේ. ඒ යටතේ,

- (අ) මූල්‍ය ප්‍රකාශන පරිශීලකයින්ගේ අවබෝධය අත්‍යවශ්‍ය වන, මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල නිසි පරිදි ඉදිරිපත් කර ඇති හෝ අනාවරණය කර ඇති කරුණු සඳහා පරිශීලකයින්ගේ අවධානය යොමු කිරීම හෝ
- (ආ) විගණකගේ වගකීම්, විගණන වාර්තාව ආදී විගණකය පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබා ගැනීමට අවශ්‍ය පාර්ශ්වයන්ගේ අවබෝධය සඳහා වැදගත් යැයි විගණක තීරණය කරන මූල්‍ය ප්‍රකාශන මගින් ඉදිරිපත් කරන ලද හෝ අනාවරණය කරන ලද කරුණු හැර වෙනත් ඕනෑම කරුණක් හෝ කරුණු සම්බන්ධයෙන් පරිශීලකයින්ගේ අවධානය යොමු කිරීම

මෙහිදී සිදු වේ.

7.3.1 විගණන වාර්තාවේ දැක්වෙන කරුණක් අවධාරණය කිරීමේ ජේදය

විගණක විසින් කරුණක් අවධාරණය කිරීමේ ජේදයක් තම වාර්තාවේ ඇතුළත් කරනු ලබන විට, පහත කරුණු කෙරෙහි අවධානය යොමු කළ යුතු ය.

- (අ) 'කරුණක් අවධාරණය කිරීම' ලෙස මාතෘකාව යොදා වෙනම ම ජේදයක් ලෙස පෙන්විය යුතු ය.
- (ආ) මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ අදාළ කරුණු දක්වා ඇති ස්ථාන පිළිබඳව පැහැදිලි යොමුවක් දිය යුතු ය.
- (ඇ) අදාළ කරුණු අවධාරණය කිරීම නිසා විගණක මතය විකරණය නොවන බව පැහැදිලිව සඳහන් කළ යුතු ය.

7.3.1.1 කරුණක් අවධාරණය කිරීමේ ජේදයක් විගණන වාර්තාවට ඇතුළත් කිරීම අවශ්‍ය වන අවස්ථා සඳහා උදාහරණ

- (අ) ආයතනයට ඵලදායීව ඇති නඩු කටයුත්තක් හෝ නියාමන කාර්යයක් අනාගත ප්‍රතිඵලය සම්බන්ධයෙන් අවිනිශ්චිතතාවක් පවතින අවස්ථාවක දී
- (ආ) මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දිනය හා විගණන වාර්තාවේ දිනය අතර ඇති වන සැලකිය යුතු පසුකාලීන සිදුවීම්
- (ඇ) මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට සැලකිය යුතු බලපෑමක් ඇති කළ හැකි නව ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතයක්, එම ප්‍රමිතය භාවිත කළ යුතු යැයි නියම කළ දිනට කලින් භාවිත කිරීම
- (ඉ) සිදු වී ඇති හෝ සිදුවෙමින් පවතින ප්‍රබල ව්‍යසනයක් ආයතනයේ මූල්‍ය තත්වයට, විශාල බලපෑමක් ඇති කරන අවස්ථාවක දී

කරුණාක් අවධාරණය කිරීමේ ඡේදයට උදාහරණ

සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සටහන් X යටතේ දක්වා ඇති හිඡ්පාදන කර්මාන්තශාලාවේ ඇති වී ඇති ගිහි හානිය පිළිබඳව අප ඔබගේ අවධානය යොමු කරමු. උක්ත කාරණය මත අපගේ විගණක මතය වෙනස් නොවේ.

7.3.2 විගණන වාර්තාවේ දැක්වෙන 'වෙනත් කරුණු' ඡේදය

වෙනත් කරුණු ඡේදය යනු මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ හෙළිදරව් කර ඇති හෝ ප්‍රකාශයට පත් කර ඇති කරුණු හැර වෙනත් කරුණක් සඳහා මූල්‍ය වාර්තා පරිශීලකයෙකුගේ අවධානය යොමු කිරීම වැදගත් වන්නේ නම් විගණක හට තම වාර්තාවට එකතු කළ හැකි අතිරේක ඡේදයකි.

වෙනත් කරුණු ඡේදයක් අවශ්‍ය විය හැකි අවස්ථා

- විගණක පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබා ගැනීම සඳහා පරිශීලකයන්ට තොරතුරු අවශ්‍ය වීම
- විගණන වාර්තාව හෝ විගණකගේ වගකීම් පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබා ගැනීම සඳහා පරිශීලකයන්ට තොරතුරු අවශ්‍ය වීම
- මූල්‍ය ප්‍රකාශ කට්ටල එකකට වඩා පවතින විට
- විගණන වාර්තාව භාවිතා කළ පසු පිරිස සීමා කිරීමට අවශ්‍ය වන විට